

CASTRÉN & SNELLMAN

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUDELLE

Asia

Haastehakemus

Kantaja

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta
(entinen Helsingin Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunta)
PL 69
02151 ESPOO

(jäljempänä "AYY" tai "kantaja")

Kantajan asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Jouko Huhtala
Asianajotoimisto Castrén & Snellman Oy
PL 233 (Eteläesplanadi 14)
00131 HELSINKI
Puhelin 020 7765 331
Faksi 020 7765 001
Sähköposti jouko.huhtala@castren.fi

Vastaaja

Helsingin kauppätieteiden ylioppilaiden säätiö
Pohjoinen Rautatiekatu 21 B, 3.krs
00100 Helsinki

(jäljempänä "KY-säätiö" tai "vastaaja")

Vastaajan asiamies ja prosessiosoite

Asianajajat Seppo Kemppinen ja Oili Kela
Asianajotoimisto Borenius Oy
Yrjönkatu 13 A
00120 HELSINKI
Puhelin +358 9 615 333
Faksi 358 9 6153 3499
Sähköposti seppo.kemppinen@borenius.com ja oili.kela@borenius.com

1	TUOMIOISTUIMEN TOIMIVALTA	3
2	VAATIMUKSET	3
3	PERUSTEET	4
3.1	Pätemättömyysperusteet: lahjoja rasittavat virheet.....	5
3.1.1	Oikeustoimilain 33 §:n tarkoittama kunnianvastaisuus ja arvottomuus.....	5
3.1.2	Hyvän tavan vastaisuus	5
3.1.3	Oikeuden väärinkäytön kieltö	6
3.1.4	Shikaanikieltö.....	6
3.1.5	Kielletty bulvaanin käyttö ja moitittava menettely säätiön perustamisessa ja lahjotuspäätöksissä.....	6
3.1.6	Esteellisyysnormien rikkominen	6
3.1.7	Lahjanlupausta ei ole täytetty asianmukaisesti	7
3.1.8	Vastaaja ei nauti vilpittömän mielen suojaa.....	7
3.1.9	Asioiden valmistelu salassa ja asiakirjojen tuhoaminen	7
4	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
4.1	Tapahtumien kulku	8
4.1.1	Lahjoituksia valmisteltiin tietoisesti vilpillisin keinoin.	10
4.1.2	Bulvaanin käyttö KY-säätiön perustamisessa	10
4.1.3	Salaaminen	12
4.1.4	KY-säätiön perustamisvaihe	12
4.1.5	Lahjoitetun omaisuuden arvosta.....	14
4.1.6	Esteellisyydestä.....	18
4.2	AYY:n ja KY:n oikeudellinen asema	18
4.2.1	AYY:n oikeudellinen suhde Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskuntaan.....	18
4.2.2	AYY:n asema julkisoikeudellisena yhteisönä.....	20
4.2.3	Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnasta julkisoikeudellisena yhteisönä.....	20
4.2.4	AYY:n oikeus vedota pätemättömyysperusteisiin	21
4.3	Kannevaatimusten tosiseikasto ja oikeudellinen tarkastelu.....	23
4.3.1	Oikeustoimilain 33 §:ssä oleva kunnianvastaisuus ja arvottomuus pätemättömyysperusteena.	23
4.3.2	Hyvän tavan vastaisuus	25
4.3.3	Oikeuden väärinkäytön kieltö	26
4.3.4	Shikaanikieltö.....	27
4.3.5	Kielletty bulvaanin käyttö ja laitton menettely säätiön perustamisessa	27
4.3.6	Esteellisyysnormien rikkominen	28
4.3.7	Lahjanlupausta ei ole täytetty asianmukaisesti	29
4.3.8	Vastaaja ei nauti vilpittömän mielen suojaa.....	30
4.4	Yhteenveto tapahtumien kulusta ja eri kanneperusteiden tosiseikoista sekä oikeudellisesta arvioinnista	30
5	SÄÄTIÖN VELVOLLISUUS PALAUTTAA SAAMANSA LAHJAT.....	32
6	KANTAJAN OIKEUDENKÄYNTIKULUVAATIMUS	33
7	LOPUKSI.....	33
8	TODISTELU	33
8.1	Kirjalliset todisteet ja todistusteemat.....	34
8.2	Muut liitteet	36

1 Tuomioistuimen toimivalta

Vastaajan kotipaikan tuomioistuimena Helsingin käräjäoikeus on toimivaltainen käsittelemään tämän asian.

2 Vaatimukset

Kantaja vaatii, että Helsingin käräjäoikeus

1. julistaa Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan (jäljempänä "KY") lahjoittamat alla alakohdissa 1 - 5 yksilöityjen lahjakirjojen¹ mukaiset lahjat pätemättömiksi;
 - 1) 17. päivänä marraskuuta 2008 allekirjoitettu lahjakirja, jolla KY-säätiölle on lahjoitettu
 - Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Asunto Oy:n (0200230-9) osakkeet n:o 1-7000, jotka edustavat yhtiön koko osakekantaa
 - 2) 17. päivänä marraskuuta 2008 allekirjoitettu lahjakirja, jolla KY-säätiölle on lahjoitettu
 - Kiinteistö Oy Arkadiankatu 28:n (1903328-3) osakkeet n:o 1-3062, jotka edustavat yhtiön koko osakekantaa
 - 3) 17. päivänä marraskuuta 2008 allekirjoitettu lahjakirja, jolla KY-säätiölle on lahjoitettu
 - Seligson Co Rahamarkkinarahasto AAA rahasto-osuuksia, yhteensä 795 153,7851 kappaletta
 - Sampo Valtiokorko kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 727 737,3921 kappaletta
 - Nordea Pro Corporate Bond I kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 1 228 919,7101 kappaletta
 - Nordea Kehittyvät Osakemarkkinat kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 121 844,6886 kappaletta
 - SSGA Japan Index Equity Fund (FR0000017931) rahasto-osuuksia, yhteensä 20 499,6017 kappaletta
 - AXA Global Small Cap Alpha A (IE0008366928) rahasto-osuuksia, yhteensä 114 714,8105 kappaletta
 - Erikoissijoitusrahasto Danske North America Enhanced Index kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 4 596 829,72034 kappaletta
 - Erikoissijoitusrahasto Danske Europe Enhanced Index kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 5 775 482,49585 kappaletta
 - Sijoitusrahasto Danske European Opportunities kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 867 746,23059 kappaletta
 - RMF Top Twenty II rahasto-osuuksia, yhteensä 268,75404 kappaletta
 - Erikoissijoitusrahasto Elikir kasvuosuus rahasto-osuuksia, yhteensä 391 367,06115 kappaletta

¹ Kantajan todiste 1 (K1, alaliitteet a-e), 17.11.2008 päivätyt lahjakirjat.

- ACCESS CAPITAL FUND IV osuuksia lahjakirjan liitteen mukaisesti
- 4) 17. päivänä marraskuuta 2008 allekirjoitettu lahjakirja, jolla KY-säätiölle on lahjoitettu
- 21.6.2004 allekirjoitetun lainasopimuksen mukainen lainasaaminen Kiinteistö Oy Arkadiankatu 28:lta (1903328-3), lainasopimuksen mukainen lainan pääoma 4.500.000,00 euroa
 - 15.6.2007 allekirjoitetun lainasopimuksen mukainen lainasaaminen Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Asunto Oy:ltä (0200230-9), lainasopimuksen mukainen lainan pääoma 1.750.000,00 euroa
 - 20.11.2007 allekirjoitetun lainasopimuksen mukainen lainasaaminen Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Asunto Oy:ltä, lainasopimuksen mukainen lainan pääoma 150.000,00 euroa
 - 1.2.2008 allekirjoitetun lainasopimuksen mukainen lainasaaminen Kiinteistö Oy Arkadiankatu 28:lta, lainasopimuksen mukainen lainan pääoma 1.778.000,00 euroa (josta per 30.10.2008 oli nostamatta 178.000,00 euroa)
- 5) 17. päivänä marraskuuta 2008 allekirjoitettu lahjakirja, jolla KY-säätiölle on lahjoitettu
- huonekaluja, atk-laitteita, av-laitteita ja puhelimia lahjakirjan liitteiden mukaisesti;

2. velvoittaa KY-säätiön palauttamaan kantajalle yllä alakohdassa 1. määritellyn omaisuuden tai sen sijaan tulleen omaisuuden;
3. velvoittaa KY-säätiön suorittamaan kohdassa yksi määritellylle omaisuudelle korkolain (633/1982) 3 §:n ja 12 §:n tarkoittaman korkokannan mukaista tuottokorkoa kunkin lahjoitetun omaisuuserän vastaanottamishetkestä eli 21.12.2009 lukien tämän jutun vireilletulopäivään asti;
4. velvoittaa KY-säätiön suorittamaan viivästyskorkoa palautettavan omaisuuden arvolle, jona on pidettävä vähintään 42 miljoonaa euroa, korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen laskettuna päivästä, joka seuraa 30 päivän kuluttua haasteen tiedoksiantopäivästä; sekä
5. velvoittaa oikeudenkäymiskaaren 21 luvun säännösten ja lahjakirjoissa olevien nimenomaisten ehtojen perusteella vastaajan korvaamaan kantajan kaikki asianajo-, asianosais- ja muut oikeudenkäyntikulut tässä asiassa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut käräjäoikeuden tuomion antamispäivästä.
6. Kantaja varaa oikeuden esittää asiassa vahingonkorvaus- ja perusteetoman edun palautusvaatimuksen, mikäli ilmenee, että vastaaja ei voi palauttaa pätemättömillä lahjoilla saamaansa omaisuutta täysimääräisesti.

KY:n vastaajalle lahjoittamia, vaatimuskohdan 1 alakohdissa 1 - 5 yksilöityjä, 17.11.2008 allekirjoitettuja lahjakirjoja ja niihin perustuvia vastaajan saantoja rasittaa useakin oikeudellinen virhe. Selvyyden vuoksi todettakoon, että lahjakirjoja koskevia hallinto-oikeudellisia kysymyksiä on käsitelty myös useissa menettelyissä hallintotuomioistuimissa. Näillä hallintotuomioistuimissa vireil-

lä olleilla tai edelleen vireillä olevilla asioilla ei ole kuitenkaan välitöntä vaikutusta tähän nyt käsillä olevassa yksityisoikeudelliseen kanteeseen.

Vastaaja on ollut tai sen olisi ainakin pitänyt olla tietoinen näistä virheistä, minkä takia vastaaja ei nauti vilpittömän mielen suojaa.

Näistä virheistä johtuen lahjat ovat pätemättömiä, niitä koskevat lahjakirjoissa annetut lahjanlupaukset eivät ole päteviä eivätkä näin ollen sido kantajaa, joka on tullut KY:n sijaan 1.1.2010 voimaan tulleen uuden yliopistolain ja tämän lain voimaantulonpanemisesta annetun lain nojalla.

Sen ohella, että itse lahjanlupauksia rasittaa oikeudellinen virhe, lahjoja ei ole pantu siten täytäntöön, että lahjojen voitaisiin katsoa toteutuneen.

3.1 Pätemättömyysperusteet: lahjoja rasittavat virheet

3.1.1 Oikeustoimilain 33 §:n tarkoittama kunnianvastaisuus ja arvottomuus

KY:n ja KY-säätiön välisiin lahjoituksiin liittyvä menettely oli kokonaisuudessaan arvioiden niin moitittavaa, että tehtyjä lahjoituksia tulee pitää pätemättöminä.

Ensisijassa pätemättömyyden perusteena on oikeustoimilain 33 §:n tarkoittama kunnianvastaisuus ja arvottomuus. Nämä lahjoitukset on tehty sellaisissa olosuhteissa, että niistä tietoisesti vastaajan olisi kunnianvastaista ja arvotonta vedota lahjoituksiin. Vastaajan on katsottava olleen tietoinen näistä lain tarkoittamista olosuhteista.

Tässä alla käsitellään erillisinä perusteina myös hyvän tavan vastaisuutta, shikaanikieltoa ja oikeuden väärinkäyttökieltoa. Nämä sinänsä itsenäiset perusteet ovat toisaalta osa arvioitaessa niitä oikeustoimilain tarkoittamia olosuhteita kokonaisuudessaan, joista kunnianvastaisuus ja arvottomuus syntyy. Samoin itsenäisenä kanneperusteena olevaan kantajan väitteeseen, että lahjanlupauksia ei ole asianmukaisesti täytetty, sisältyy tosiseikkoja, jotka muodostavat osan siitä kokonaisuudesta, johon vetoaminen olisi kunnianvastaista ja arvotonta. Myös kielletty bulvaanin käyttö ja laiton menettely säätiön perustamisessa sisältävät sellaisia tosiseikkoja, joita on arvioitava myös kunnianvastaisuuden ja arvottomuuden tosiseikkoina.

Samalla tavalla myös jäljempänä pätemättömyysperusteena olevaan esteellisyysnormien rikkomiseen liittyvät useat tosiseikat ovat relevantteja tosiseikkoja arvioitaessa kunnianvastaisuutta ja arvottomuutta.

Kunnianvastaisuutta ja arvottomuutta käsitellään jäljempänä kohdassa 4.3.1.

3.1.2 Hyvän tavan vastaisuus

Pätemättömyyden aiheuttaa myös lahjoituksissa käytetty hyvän tavan vastainen menettely.

Koko järjestelyn tavoite itsessään on hyvän tavan vastainen. Sillä pyrittiin yksinomaan kiertämään KY:n sijaan 1.1.2010 tulleen AYY:n oikeus saada KY:n omaisuus uuden yliopistolain voimaantulolain 8 §:n tarkoittamassa mielessä kokonaisuudessaan. Lahjoitusmenettelyssä käytettiin laittomia ja sopimattomia keinoja. Menettelyyn liittyi muun ohella salaamista, laittoman bulvaanin käyttämistä ja esteellisyysnormeista piittaamattomuutta.

Hyvän tavan vastaisuutta käsitellään jäljempänä kohdassa 4.3.2.

3.1.3 Oikeuden väärinkäytön kieltö

KY oli, aivan kuin AYY:kin 1.1.2010 alkaen on, julkisoikeudellinen, erillislainsäädäntöön perustuva yhteisö (josta oikeuskirjallisuudessa käytetään myös ilmaisua ”julkisoikeudellinen yhdistys”).

KY käytti väärin sitä valtaa, jota sen hallintoelimille hallinto-oikeudellisesti oli sen omasta mielestä annettu.

Oikeudessamme omaksuttu oikeuden väärinkäytön kieltö ja tämän kiellon rikkominen johtaa lahjojen pätemättömyyteen.

Oikeuden väärinkäyttöä käsitellään jäljempänä kohdissa 4.3.3.

3.1.4 Shikaanikieltö

Lahjojen pätemättömyyden perusteena on lisäksi ns. shikaanikieltö ja sen rikkominen.

Shikaanikieltöä käsitellään jäljempänä kohdassa 4.3.4.

3.1.5 Kielletty bulvaanin käyttö ja moitittava menettely säätiön perustamisessa ja lahjotuspäätöksissä

KY itse perusti vastaajana olevan säätiön salaa. Se käytti tässä bulvaanina Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan seniorikilta ry:tä (”Seniorikilta”).

KY kiersi sen päätöksentekomenettelyn, jota laki ja KY:n perussäännöt edellyttivät säätiön perustamisessa. KY kiersi tämän, jotta päätöksenteko ei tulisi lain edellyttämällä tavalla jäsenkunnan, tilintarkastuksen ja viranomaisten arvioinnin kohteeksi ja jotta jäsenet eivät voisi valittaa tehdystä säätiön perustamispäätöksestä.

KY:n ja KY-säätiön puolesta toimineet henkilöt antoivat KY:n päättävälle elimelle ja sittemmin hallintotuomioistuimille (Helsingin hallinto-oikeus ja Korkein hallinto-oikeus) virheelliset tiedot paitsi säätiön perustamisesta myös lahjoitetun omaisuuden arvosta ja sen suhteesta KY:n kokonaisvaroihin. Annettu kuva vähätteli lahjan arvoa suhteessa KY:n kokonaisvarallisuuteen.

Kiellettyä bulvaanin käyttöä ja vastaajasäätiön perustamiseen liittyvää laitonta menettelyä käsitellään jäljempänä kohdissa 4.1.2 ja 4.3.5.

3.1.6 Esteellisyysnormien rikkominen

KY:n puolesta näihin lahjoihin liittyvissä asioissa toimineet henkilöt niin KY:n edustajistossa, hallituksessa, talousvaliokunnassa samoin kuin lahjakirjojen allekirjoittamiseen tai lahjojen täytäntöönpanoon liittyvät henkilöt ovat olleet samalla vastaajasäätiön organien jäseniä ja toimineet lahjan saajan intresseissä.

Samalla, kun esteellisinä toimineet henkilöt ovat rikkoneet esteellisyysääntöjä, heidän menettelynsä on ollut ristiriidassa heidän ylioppilaskuntaa kohtaan olleiden lojaliteettivelvollisuuksiensa kanssa.

Näitä esteellisyysperusteita käsitellään jäljempänä kohdissa 4.1.6 ja 4.3.6.

3.1.7 Lahjanlupausta ei ole täytetty asianmukaisesti

Kun edellä luetellut kanneperusteet on johdettu sopimusoikeutemme perusnormeista, oikeustoimilaista ja sopimusoikeutemme yleisistä periaatteista, on lahjotuksia arvioitava myös lahjanlupauslain (1947/625) valossa.

Mikäli 13. ja 17.11.2008 allekirjoitettuja riidan kohteena olevia lahjakirjoja voitaisiin pitää sitovina lahjanlupauksina, tulee arvioida, onko lahjat pantu lahjanlupauslain tarkoittamassa mielessä asianmukaisesti täytäntöön. Näin ei ole tehty.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vireillä kaksi purkuhakemusta, joilla on vaadittu KHO:n 31.12.2009 antaman päätöksen² purkamista, voi näistä purkuhakemuksista seurata, että itse lahjanlupaukset ovat sitten jo hallinto-oikeudellisesti pätemättömiä eivätkä näin ollen sido lahjanantajaa (AYY). Tästä syystä kantaja varaa oikeuden lisätä kanneperusteisiin vielä sen, että itse lahjanlupaukset ovat hallinto-oikeudellisesti pätemättömiä. Kantaja ottaa tähän kannan saatuaan KHO:n purkuasiassa aikanaan annettavat päätökset ja niiden perustelut.

Lahjanlupausten täyttämiseen liittyy useita puutteita. Ensinnäkin täyttämistä rasittaa se virhe, että lahjat pantiin täytäntöön pelkän edustajiston päätöksen perusteella ilman, että ylioppilaskunnan hallitus olisi tehnyt täytäntöönpanosta enää päätöstä; täytäntöönpanon tekivät yksittäiset luottamushenkilöt.

Toisaalta lahjat pantiin täytäntöön ns. escrow-järjestelyllä odottamatta lahjoituspäätösten lainvoimaa, mikä rikkoo hallintolain nimenomaista määräystä.

Lahjanlupausten täyttämistä käsitellään jäljempänä kohdassa 4.3.7.

3.1.8 Vastaaja ei nauti vilpittömän mielen suojaa

Kantajan vedotessa kunnianvastaisuuteen ja arvottomuuteen ja muihin edellä lueteltuihin kanneperusteisiin, tulee arvioida, oliko vastaajasäätiö tietämätön näistä saantoa rasittavista oikeudellisista virheistä.

Vastaaja tiesi tai sen tuli tietää näistä sen saantoa rasittavista seikoista. Kuten esteellisyyttä käsittelevässä osassa haastehakemusta tuodaan esiin, lahjan antajan ja saajan puolella toimivat samat henkilöt ja saaja tiesi kaikista relevanteista seikoista. Tästä syystä vastaajalta puuttuu vilpittömän mielen, jolla voisi olla merkitystä asiassa, varsinkin oikeustoimilakiin ja yleisiin sopimusoikeudellisiin periaatteisiin liittyvien kanneperusteiden osalta.

Vilpittömän mielen suojaa käsitellään jäljempänä kohdassa 4.3.8.

3.1.9 Asioiden valmistelu salassa ja asiakirjojen tuhoaminen

KY:n ja KY-säätiön puolesta toimineet henkilöt tekivät valmistelun ja osan päätöksenteosta oikeudetta salassa. KY:n toimesta asiakirjoja tuhottiin, jotta AYY tai jäsenkunta ei voisi puuttua lahjoituspäätösten oikeellisuuden arviointiin tehokkaasti.

² Kantajan liite C (KC), korkeimman hallinto-oikeuden 31.12.2009 antama päätös; taltionumero 3736; diaarinumero 3171/09

Vuoden 2009 viimeisenä päivänä KY:n toimesta hävitettiin noin 2000 sähköisessä muodossa ollutta asiakirjaa, jotka AYY:n toimesta pystyttiin kuitenkin pelastamaan tietokoneen muistista vielä vuoden 2010 keväällä.

Salaamista ja asiakirjojen tuhoamista käsitellään jäljempänä yksityiskohtaisesti 4.1.3.

4 Yksityiskohtaiset perustelut

4.1 Tapahtumien kulku

Tämän riidan kannalta merkittävät tapahtumat alkoivat vuosina 2006-2007, jolloin alettiin valmistella uutta yliopistolakia (558/2009) ja sen voimaantulosta annettua lakia (559/2009), jotka sittemmin tulivat voimaan 1.1.2010.

Viimeistään vuonna 2007 KY tuli tietoiseksi, että uuteen yliopistolakiin tulisi ylioppilaskuntia koskeva säännös, joka sittemmin otettiin lakiin 46 §:ksi. Edellä mainittuun voimaantulolakiin alettiin tuolloin valmistella ylioppilaskuntia koskevaa säännöstä, joka sittemmin tuli voimaantulolain 8 §:ksi ja sai seuraavan muodon:

”8 §

Vanhojen yliopistojen ylioppilaskunnat jatkavat toimintaansa uusien yliopistojen ylioppilaskuntina.

Yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat yhdistyvät uuden yliopiston ylioppilaskunnaksi (uusi ylioppilaskunta) 1 päivänä tammikuuta 2010. Yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat vastaavat uuden ylioppilaskunnan järjestäytymisestä. Yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat voivat ryhtyä järjestäytymisen edellyttämiin toimenpiteisiin ennen uuden yliopistolain voimaantuloa.

[---]

Uuden ylioppilaskunnan edustajisto ja sen valitsevat toimielimet tekevät uutta yliopistoa ja ylioppilaskuntaa koskevat päätökset. Yhdistyvät ylioppilaskunnat ovat velvollisia tarjoamaan uudelle ylioppilaskunnalle hallinto- ja muita tukipalveluja, jotta uusi ylioppilaskunta voi järjestäytyä kokonaisuudessaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Yhdistyvien ylioppilaskuntien varallisuus siirtyy uudelle ylioppilaskunnalle. Uusi ylioppilaskunta vastaa niistä velka-, palvelu-, hankinta- ja muista sitoumuksista, joihin yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat ovat sitoutuneet ja jotka koskevat uudelle ylioppilaskunnalle siirtyvää omaisuutta ja toimintaa.

Viranomaisten myöntämät toimi-, järjestämis- ja muut luvat sekä yhdistyvien ylioppilaskuntien saatavat siirtyvät uusille ylioppilaskunnille 1 päivänä tammikuuta 2010. Yhdistyvien ylioppilaskuntien jäsenet ja henkilöstö siirtyvät yhdistyvistä ylioppilaskunnista uusiin ylioppilaskuntiin 1 päivänä tammikuuta 2010.”
(Alleviivaus laatijan)

Hallituksen esityksessä yliopistolain voimaannpanolaiksi (hallituksen esitys 7/2009) todetaan lain 8 §:n osalta, että

8 §. Ylioppilaskunnat. Pykälän mukaan yhdistyvissä yliopistoissa myös ylioppilaskunnat yhdistyvät yhdeksi uudeksi ylioppilaskunnaksi. Opiskelijoiden toiminta ja edunvalvonta yliopistoissa ja osana yliopistoyhteisöä on tarkoituksenmukaisinta edelleen toteuttaa yhden ylioppilaskunnan kautta. Ylioppilaskunnat yhdistyvät Joensuun ja Kuopion yliopistoissa niiden yhdistyessä Itä-Suomen yliopistoksi, Turun yliopistossa ja Turun kauppakorkeakoulussa niiden yhdistyessä Turun yliopistoksi sekä Helsingin kauppakorkeakoulussa, Taideteollisen korkeakoulussa ja Teknillisen korkeakoulussa niiden yhdistyessä Aalto-yliopistoksi. Yhdistyvät ylioppilaskunnat sopivat itsehallintonsa mukaisesti järjestäytymisestään uudeksi ylioppilaskunnaksi lain yhdistymistä koskevien säännösten rajoissa. Yhdistyvien ylioppilaskuntien velka-, palvelu-, hankinta ja muut sitoumukset siirtyvät uudelle ylioppilaskunnalle. Edellä mainitun johdosta myös yhdistyvien ylioppilaskuntien varallisuus kokonaisuudessaan siirtyy uudelle ylioppilaskunnalle, jotta sitoumusten lisäksi voidaan turvata ylioppilaskuntien laissa säädettyjen julkisten tehtävien pitkäjänteinen toteuttaminen myös tulevien opiskelijajäsenten osalta. Laki-sääteisten tehtävien lisäksi ylioppilaskunnat ovat harjoittaneet myös muuta toimintaa. Viranomaisten myöntämät toimi-, järjestämis- ja muut luvat siirtyvät yhdistyviltä ylioppilaskunnilta uudelle ylioppilaskunnalle. (Alleviivaus laatijan)

Kun KY:n piirissä havahduttiin suunnitteilla olevaan yliopistouudistukseen, heräsi kauppätieteitä Helsingin kauppakorkeakoulussa opiskelleiden ja opiskelevien piirissä halu saada estetyksi se, että KY:n varat säilyisivät lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla ylioppilaskunnan varoina myös yhdistymisen jälkeen, eli siirtyisivät AYY:n omaisuudeksi.

Tämä nyt käsillä oleva riita johtuu siitä, että KY:n ja sittemmin perustetun säätiön puolesta toimineet tekivät kaikkensa, että AYY ei saisi tuota KY:n omaisuutta vaan se siirrettäisiin mahdollisimman suurelta osin pois julkisoikeudelliselta ylioppilaskunnalta yksityiselle KY-säätiölle ja pieneltä osin yksityiselle yhdistykselle (Helsingin kauppätieteiden ylioppilaa ry).

KY:n todellinen tahto ei ollut luopua lahjoitetusta omaisuudesta vaan se pyrki valmistelemaan omaisuuden siirron sellaisin ehdoin, että lahjoitus toteutuisi ainoastaan, mikäli AYY tulee lakiuudistuksen voimaan tullessa KY:n sijaan. Tämä ilmenee suoraan lahjakirjojen ehdoista (K1):

”Jos KY ei lakkaa olemasta itsenäisenä kauppätieteen opiskelijoiden ylioppilaskuntana, purkautuu lahjoitus. Jos lahjoitus on pantu täytäntöön, palautuu Lahjoitettu omaisuus KY:lle siltä osin kuin sitä ei ole käytetty säätiössä.”

Tämä osoittaa, että KY:n ja KY-säätiön puolesta toimineiden henkilöiden tekemä järjestely kokonaisuudessaan oli hyvän tavan ja lakiuudistuksen tavoitteiden vastainen ja sillä pyrittiin siirtämään ylioppilaskunnan varallisuus yksityiselle säätiölle ja yhdistykselle, joissa päätävältä käyttävät samat henkilöt, jotka toimivat KY:n puolella asian valmistelussa ja päätöksenteossa. Näin

menetellessään KY:n puolesta toimineet rikkoivat myös lojaliteettivelvollisuutensa.

KY:n ja KY-säätiön puolesta toimineiden henkilöiden tiedossa oli lainsäätäjän tavoite, että ylioppilaskunnan omaisuus siirtyy kokonaisuudessaan AYY:lle. Ne tiesivät myös, että KY:n jäsenkunnassa on vastustusta säätiön perustamis- ja lahjoitussuunnitelmille. KY:n ja KY-säätiön puolesta toimineet henkilöt päättivät ryhtyä kaikkiin mahdollisiin, sopivin ja sopimattomin keinoin toimimaan niin, että omaisuus ei siirtyisi AYY:lle. KY:n ja KY-säätiön tietoon oli ennen lahjoituksia tullut muun ohella opetusministeriön hallitusneuvos Eerikki Nurmen lausunto.³ Siitä käy ilmi, että ministeriön mielestä KY ei voinut tehdä kyseisiä lahjoituksia.

KY olikin ryhtynyt viimeistään jo kesällä 2007 valmistelemaan varallisuutensa siirtoa sen varalta, että silloin jo suunnitteilla ollut Aalto-yliopistohanke toteutuu ja sen mukana kolme ylioppilaskuntaa yhdistyvät.

KY asetti tavoitteekseen, että merkittävin osa sen varallisuudesta siirtyy sellaiselle oikeushenkilölle, joka ei tulisi olemaan AYY:n valvonnan alla. KY tiedosti erittäin hyvin tämän suunnitelmansa sisältämät moraaliset ja oikeudelliset haasteet ja sen, että jos KY toimisi avoimesti, sen suunnittelema varallisuuden siirto ei ehkä olisi toteuttamiskelpoinen. Tämä ilmenee jäljempänä tässä haastehakemuksessa esitetyssä ja haastehakemuksen liitteistä.

4.1.1 Lahjoituksia valmisteltiin tietoisesti vilpillisin keinoin.

Suunnitelma perustaa KY:lle säätiö, johon varat siirrettäisiin, laitettiin vireille kesällä 2007. Niin opetusministeriö (K3) kuin eräät oikeudelliset asiantuntijat, ts. professori Heikki Halila, OTL Juha Viertola, professori Olli Mäenpää ja professori Kaarlo Tuori⁴ olivat katsoneet, että varojen siirto ylioppilaskunnalta yksityiselle säätiölle ja säätiön perustaminen sinänsä olisi oikeudellisesti ongelmallista.

Tästä syystä KY:n puolesta toimineet päättivät käyttää bulvaania eli välikättä KY-säätiön perustamisessa KY:n lukuun. Näin säätiön perustaminen voitiin pitää KY:n jäsenkunnalta salassa. KY:n puolesta toimineet tekivät näin siksi, että sitä edustajiston päätöstä, joka säätiön perustamiseen olisi vaadittu, ei olisi tarpeen tehdä. Tällä taas vältettiin kysymys, oliko ylioppilaskunnalla oikeutta perustaa säätiö. Näin vältettiin riski, että edustajisto olisi hylännyt säätiön perustamisesityksen tai että säätiön perustamista koskevasta edustajiston päätöksestä olisi valitettu. Tämä olisi vienyt aikaa ja saattanut aiheuttaa sen, että riippumaton tuomioistuin, viimekädessä Korkein hallinto-oikeus, olisi hylännyt KY-säätiön perustamispäätöksen. Toisaalta tämä olisi johtanut ajallisesti siihen, että 1.1.2010 KY:n sijaan tullut AYY olisi ryhtynyt toimiin lahjan pysäyttämiseksi.

4.1.2 Bulvaanin käyttö KY-säätiön perustamisessa

Tämän haastehakemuksen liitteinä olevista asiakirjoista (kantajan todisteet K5-K16) käy ilmi KY-säätiön perustamismenettely ja KY-säätiön todellinen tarkoitus. Näistä asiakirjoista on syytä ottaa siteerauksina esiin ainakin seuraavat kohdat:

³ Kantajan todiste 3 (K3), hallitusneuvos Eerikki Nurmen lausunto 13.10.2008.

⁴ Kantajan todiste 4 (K4), KY:n hankkimat lausunnot (alaliitteet a-d).

Liitteenä olevasta Projektisuunnitelmasta käy ilmi; että suunnitelma on ollut luottamuksellinen, kuten kansilehdellä todetaan.⁵

Sen sivulla 2 todetaan, että:

”Tämän suunnitelman funktiona on ilmaista yksiselitteisesti mitä ollaan tekemässä, milloin se tehdään, miten aiotaan tehtävää suoritua sekä etenkin kuka on syypää.”

Sivulla 4 todetaan, että

”Projektissa haetaan myös parasta vaihtoehtoa riittävän omaisuuden turvaamiseksi ja järjestämiseksi liittyen uuden kylteriyhdistyksen toimintaan. Käytännössä kaikki varat, joita ei nähdä tarpeelliseksi antaa uudelle yo-kunnalle pyritään turvaamaan tulevaisuuden kyltereiden päätösvallan alle esimerkiksi säätiöimällä.”

Sivulla 7 todetaan, että:

”Projektin käynnistämishetkellä helmikuussa 2008 on jo palkattu suhdetoimisto Taivas avustamaan viestinnällisissä haasteissa ja asianajotoimisto Borenius & Kemppinen valmistelemaan säätiöittämistä ja KY:n yhdistysmuotoa asiakirjoineen.”

Liitteenä oleva KY:n seniorikillan tukea koskevan asiakirjan sivulla 3 kerrotaan, kuinka KY:n hallitus esittää, että edustajisto juhlakokouksessaan 21.2.2008 antaa 100.000 euron tuen Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan Seniorikilta ry:lle (”Seniorikilta”) sen 20-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Tuen tarkoituksiksi haluttiin edustajiston laittavan alumnitoiminnan kehittämisen jne. Tätä vastoin saman esityksen sivulla 5 on kuitenkin todettu, että ”Esiteävä tuki = alkupääoma säätiön perustamiseen”, mikä on nähtävä tuen todelliseksi tarkoitukseksi.⁶

Liitteenä olevan KYH Tulevaisuuskoulutus-asiakirjan kalvosarjan sivulla 23 myönnetään myös suoraan, että

”Säätiön perusti Seniorikilta huhtikuussa (rek.08/08). Pääoma KY:ltä ja kolmesta säätiöstä (J&A Wihurin rahasto, LSR, Paulon säätiö): 200.000 euroa”⁷

KY on pyytänyt asianajotoimistolta arviointia suunnitelmansa toteuttamiskelpoisuudesta. Asianajotoimisto Borenius & Kemppisen muistion sivulla 4 on muun muassa käsitelty sitä, että ulkopuolinen taho perustaa säätiön KY:n lukuun. Muistiossa on tämänkaltaiseen bulvaanisuhteeseen liittyvänä tyypillisenä ongelmana pohdittu:

”Ulkopuolisen tahon toimiessa perustajana on kuitenkin huomioitava, että tällä ulkopuolisella taholla voi olla omat intressinsä asiassa. Perustamisvaiheessa onkin varmistuttava siitä, että perustaja on valmis perustamaan säätiön KY:n esittämällä säännöillä ja hallintomallilla ilman esimerkiksi hallituspaikkoihin tai

⁵ Kantajan todiste 9 (K9), KY:n hallituksen projektisuunnitelma 4.2.2008.

⁶ Kantajan todiste 12 (K12), KY:n hallituksen esitys KY:n edustajistolle.

⁷ Kantajan todiste 15 (K15), Kasper Stenbäckin laatima KYH Tulevaisuuskoulutus Power-point -sarja.

säätiön tarkoitukseen liittyviä vaateita. Säätiön säännöt tulee olla jo perustamisvaiheessa sellaisessa muodossa, että ne vastaavat KY:n tahtotilaa tarkoituksesta, hallintomallista ja säätiötä koskevista muista määräyksistä.”⁸

4.1.3 Salaaminen

KY tiesi, että jäsenkunnassa oli vastustusta säätiön perustamis- ja lahjoitus-suunnitelmille. Liitteenä olevassa Asianajotoimisto Borenus & Kemppisen muistiossa 5.3.2008 (K13) on katsottu, että on olemassa merkittävä riski, että päätöksestä perustaa säätiö KY:n toimesta tultaisiin valittamaan. Tästä tietoisina, KY:n ja säätiön puolesta toimineet henkilöt yrittivät kaikin keinoin pitää säätiön perustamis- ja lahjoitussuunnitelmat salassa KY:n jäsenkunnalta.

KY:n salaamisaikheet ilmenevät selvästi esimerkiksi seuraavista asiakirjoista:

Todisteen (K9) olevan Projektisuunnitelman sivulla 8 todetaan:

”Edustajistolle kerrotaan joka kokouksessa jotain etenemisestä KYH:n toimesta. Viesti suunnitellaan kuitenkin huolellisesti ja varotaan kertomasta kriittisiä asioita.[..Pidetään myös huoli et- tä mitään paljastavia merkintöjä ei tule edustajiston pöytäkir- jaan.]”

Todisteena (K12) olevan Seniorikillan tukea koskevan asiakirjan sivulla 6 tode- taan 100.000 euron tukiasian käsittelystä edustajiston kokouksesta:

”Kokous tullaan sulkemaan ansiomerkeistä päättämistä varten

Samassa yhteydessä käydään myös keskustelu tästä esityksestä, edustajiston niin halutessa

Tuesta päätetään avoimin ovin, ja se myös esitellään hallituksen puheenjohtajan toimesta vielä normaalisti avoimin ovin

Erittäin tärkeää, että tieto säätiöinnistä ei leviä kenellekään eteenpäin!”

Joulukuun 31. päivänä 2009 KY:n puolesta toimineet henkilöt hävittivät KY:n tietokoneen muistista noin 2000 asiakirjaa, jotka suurelta osin liittyivät nyt riidanalaisiin lahjoituksiin. AYY sai kuitenkin palautettua ainakin merkittävän osan näistä hävitetyistä asiakirjoista.

4.1.4 KY-säätiön perustamisvaihe

Todisteena (K12) olevasta Seniorikillan tukea koskevasta asiakirjasta sivulta 5 ilmenee, kuinka KY:ltä oli tarkoitus laittaa 100.000 euroa KY-säätiön säätiö- pääomaan. Sittemmin tämä juuri sama rahamäärä kanavoitiin salaa bulvaanina toimineen Seniorikillan kautta, jolle varat annettiin tukena juhluvuoden kunnia- aksi.

Todisteena (K15) olevan KYH Tulevaisuuskoulutus-asiakirjan kalvosarjan si- vujen 7 ja 8 mukaan KY:n edustajisto oli kokouksessaan lokakuussa vuonna 2007 käsitellyt salaisena esityksen, jolla se velvoitti hallituksen valmistelemaan

⁸ Kantajan todiste 13 (K13), Asianajotoimisto Borenus & Kemppinen Oy:n muistio 5.3.2008.

rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön mahdollisimman valmiiksi ja tiedottamaan edustajistoa tämän etenemisestä. Tällaista päätöstä ei ole tullut jäsenkunnan tietoon, vaikka säätiön perustaminen edellyttäisi edustajiston pöytäkirjattua päätöstä, joka annettaisiin jäsenkunnan tietoon. Tätä menettelyä ei ole noudatettu.

Saman asiakirjan sivulla 15 on todettu, että

”Paljon valonarkaa valmisteluasiaa”.

Edelleen tässä asiakirjassa on sivulla 20 lueteltu kahden organisaation mallin hyviä ja huonoja puolia. Hyvinä puolina pidettiin sitä, että saadaan perustettua itsenäinen oikeushenkilö ilman hallintovalituksia eli ”Säätiön perustaminen helppoa”.

Tällä suoraan vahvistetaan, ettei jäsenkunnalle haluttu antaa sille kuuluvaa kontrollivaltaa ja mahdollisuutta käyttää tarvittaessa hallintovalitusta. Toisaalta tämä johti siihen, että tosiasiaa KY:lle perustettiin säätiö, jonka perustamista ei asianmukaisesti päätetty edustajistossa, jolle päätösvalta olisi kuulunut.

KY antoi siis bulvaania käyttäen 100.000 euroa KY-säätiön säätiöpääomaan. Tällaisesta säätiöpääoman suorittamisesta ei ollut päätöstä KY:n hallintoelimityksessä, vaan asia oli käsitelty tuen antamisena KY:n Seniorikillan 20-vuotisjuhluvuoden kunniaksi (ks. esim. K12 ja K16). Lahjoitusta ei myöskään ollut asianmukaisesti käsitelty säätiöpääomana kirjanpidossa tai tilinpäätöksessä.

Kuten KYH Tulevaisuuskoulutus-asiakirjan (K15) sivuilta 27 ja 28 ilmenee, KY piti oikeusprosesseja haasteina. Samalla kun KY esti jäseniltä kontrollin, se halusi minimoida riskiä hallintovalituksista. KY oli tietoinen menettelynsä oikeudenvastaisuudesta.

Asiakirjan sivulta 31 ilmenee, että KY teki taustalla merkittävässä määrin lobbauksia myös poliittisten päättäjien suuntaan.

Korkein hallinto-oikeus ei ennen purkuhakemuksen kohteena olevan päätöksen tekemistä pyytänyt asiassa opetusministeriön lausuntoa, vaikka valittajat olivat sitä esittäneet. Asiakirjan sivulta 51 ilmenee, että KY:ssä oltiin tietoisia siitä, että opetusministeriön hallitusneuvos Eerikki Nurmi on lausunut mm.:

”Ylioppilaskunta ei voi lakkauttaa itseään eikä tämän takia sen kulloinenkin vaihtuva jäsenistö voi siirtää aikaisemmin kerättyä omaisuutta pois omasta ja tulevien jäsentensä päätösvallosta. Vaikka oikeuskäytäntöä asiassa ei juuri ole olemassa, voidaan lähtökohtaisesti todeta, että ylioppilaskunnan toimivallan rajat tulevat vastaan viimeistään silloin, kun kyseessä on merkittävä osuus ylioppilaskunnan omaisuudesta.”

Todisteena oleva salainen esitys pyrki jo 3.10.2007 siihen, että KY:lle perustetaan uusi yhdistys tai säätiö.⁹

Todisteena (K12) olevasta Seniorikillan tukea koskevasta asiakirjasta ilmenee, kuinka säätiöpääomaa koskeva päätös virallisesti on tehty 20-vuotisjuhluvuoden kunniaksi annettavaa tukea koskevana päätöksenä. Edustajistolle

⁹ Kantajan todiste 5 (K5), Salainen esitys 3.10.2007.

on suljetuin ovin kerrottu tuen todellisesta tarkoituksesta, mutta avoimin ovin asiaa on esitetty tukena juhluvuoden kunniaksi.

Edustajistolla teetettiin väärillä perusteilla 100.000 euron lahjoituspäätös, koska tarkoitus oli käyttää raha, ja Seniorikillan hyväksymisellä se käytettiin, lyhentämättömänä säätiöpääoman maksuun KY-säätiössä.

Liitteenä olevassa Asianajotoimisto Borenius & Kempin muistiossa (K13) on sivulla 2 arvioitu myös sitä, menestyisikö hallintovalitus, jos KY:n edustajisto tekisi säätiön. Samalla muistion sivulla on myös todettu, että ”on merkittävä riski siitä, että tällaisesta edustajiston päätöksestä tulaisiin valittamaan.” Näin ollen, säätiön perustamisessa käytettiin bulvaania ja todelliset päätökset tehtiin edustajiston ulkopuolella, jotta edustajisto, jäsenkunta tai valitustilanteessa hallintotuomioistuin ei pääsisi arvioimaan järjestelyn oikeudellista kestävyyttä, mitä KY:ssä oli pidetty vähintään epävarmana.

Säätiön perustamisvaiheiden kuvaaminen edellä olevassa mittakaavassa on tarpeen, koska säätiön perustamiseen liittyvät tapahtumat antavat kuvan myös säätiön perustamisen todellisista tarkoituseristä. KY:n menettelyä on arvioitava kokonaisuutena kaikkien kanneperusteiden kannalta.

4.1.5 Lahjoitetun omaisuuden arvosta

Edellä selostetun lisäksi KY:n ja säätiön puolesta toimineet henkilöt pimitivät KY:n jäsenkunnalta oikean tiedon lahjoitetun omaisuuden arvon suhteessa KY:n kokonaisvarallisuuteen. Tällä oli olennainen merkitys. Jos jäsenkunta olisi tiennyt syksyllä 2008 lahjotuspäätöksiä tehtäessä, kuinka suuren osan KY:n varoista lahjoitettaisiin, olisi vastustus ja mahdolliset lisävalitukset nojautuneet enemmänkin tähän seikkaan.

Lahjoitetun omaisuuden oikealla arvolla ja tämän suhteella lahjoittajana olleen KY:n kokonaisvarallisuuteen on sekä eräissä asiantuntijalausunnoissa että purkuhakemuksen kohteena olevassa Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessäänkin katsottu olevan olennaista oikeudellista merkitystä.

Helsingin hallinto-oikeus ja Korkein hallinto-oikeus ovat perustaneet päätöksensä KY:n niille antamaan tietoon. Nämä hallintotuomioistuimet hylkäsivät aikanaan (Helsingin hallinto-oikeus 9.9.2009 ja KHO 31.12.2009) kahden jäsenen tekemät lahjotuspäätöksiä koskeneet valitukset. Hallintoprosesseissa ei arvioitu tehtyjä lahjoituksia siviilioikeudellisesta kannalta vaan yksinomaan hallinto-oikeudellisesti. Ne päätökset eivät ulota mitään osin oikeusvoimaa tähän riitaan.

AYY:n tiedossa ei ole, kuinka KY:n päättävälle elimille esitettiin lahjoitusten arvo ja erityisesti lahjoitusten arvo suhteessa KY:n kokonaisvarallisuuteen. On kuitenkin selvää, ettei sitä ole ainakaan esitetty suurempaan kuin mitä KY esitti hallintoprosessissa hallintotuomioistuimille. KY:n puolesta Helsingin hallinto-oikeudelle ja/tai Korkeimmalle hallinto-oikeudelle on omaisuuden ja/tai kyseessä olevien lahjoitusten arvosta esitetty, että lahjoitettava omaisuus ei sisältänyt KY:n koko varallisuutta. Se ei ole sisältänyt edes pääosaa KY:n varallisuudesta.

KY on lausumassaan 29.4.2009 (lausuma asiassa 07205/08/1305) esittänyt Helsingin hallinto-oikeudelle, että KY-säätiölle lahjoitetun omaisuuden bruttomarkkina-arvo per 31.12.2008 oli noin 41,1 miljoonaa euroa. Edellisessä lau-

sunnossa 9.2.2008 KY esitti, että lahjoitettu omaisuus koostui rahasto-osuuksista, joiden arvo 30.9.2008 oli ollut 23,5 miljoonaa euroa ja KY:n kahdesta sijoituskiinteistöyhtiöstä, joiden bruttomarkkina-arvo 30.10.2008 oli ollut 22 miljoonaa euroa (yhtiöllä oli ollut pankkilainaa noin 3,7 miljoonaa euroa). Lahjoitetun omaisuuden arvo vähennettynä lainalla on KY:n 9.2.2008 kirjelmän mukaan ollut 41,8 miljoonaa euroa.

Lahjan saajille annetun omaisuuden arvon osalta Korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettujen tietojen ja uuden selvityksen välillä ei vallitsekaan suurta eroa.

Mutta KY on lausumassaan 24.9.2009 väittänyt, että ylioppilaskunnalle jääneen omaisuuden arvo oli noin 60,9 miljoonaa euroa per 31.12.2008. Tämän voidaan olettaa perustuvan lukuihin, jotka KY oli lausunnossaan 9.2.2009 esittänyt. Lausunnon mukaan KY:lle jäi kaikki asuntolakiinteistöt ja yksi osakeyhtiö, joiden arvo on 30.10.2008 ollut 53 miljoonaa euroa sekä rahastoja ja käteisvaroja noin 7 miljoonaa euroa. Näiden yhteenlaskettu summa on tosin noin 60 miljoonaa euroa, mutta KY ei ole tässä yhteydessä kuitenkaan vähentänyt sitä 25 miljoonan euron pankkilainaa, joka edellä mainituilla KY:hyn jääneille yhtiöillä oli. Noudattaen samaa laskukaavaa, kuin KY oli tehnyt lahjoitetun omaisuuden osalta, on lopputulos, että KY:lle jäi 35 miljoonaa euroa, kun lainat otetaan huomioon.

KY on antanut lahjoitetun omaisuuden arvosta väärän kuvan, kun arvosta on vähennetty pankkilainat. KY:lle jäävän omaisuuden osalta sen sijaan näin ei ole tehty. KY:lle jäänyt omaisuus ei ole ollut arvoltaan noin 60,9 miljoonaa euroa, vaan pikemmin, käyttäen KY:n lukuja, ainoastaan noin 35 miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon 25 miljoonan euron velka.

AYY on vuoden 2010 aikana voinut selvittää lahjoitetun omaisuuden arvoa ja on toisaalta itse toiminnassaan voinut havaita, mikä negatiivinen vaikutus tehdyillä lahjoituksilla on ja tulee pitkään olemaan AYY:n toiminnassa.

KY:lle jääneet todelliset nettovarot ja ylioppilaskunnan kulurakenne huomioon ottaen KY ei olisi voinut toimia kovinkaan pitkään ilman yhdistymistä. Tämän KY on myös tiedostanut, kun se on määrännyt lahjoituksen pysyvyyden ehdoksi, että KY lakkaa olemasta itsenäisenä kauppatieteiden opiskelijoiden ylioppilaskuntana.

Haastehakemuksen liitteenä olevan erityistarkastusraportin sivuilla (K2) 14-18 on käsitelty KY:n lahjoittaman omaisuuden arvoa ja sen suhdetta KY:n kokonaisvarallisuuteen.¹⁰ Erityistarkastuskertomus antaa hyvän ja luotettavan kuvan lahjoitusten arvosta ja lahjoitusten haitallisesta vaikutuksesta ylioppilaskunnan toiminnalle.

Selvyyden vuoksi tämän haastehakemuksen oheen liitetään vielä KY:n tilinpäätökset vuosilta 2007–2009.¹¹

Erityistarkastusraportista (K2, s.16) voidaan lukea, että

”lahjoitettavan omaisuuden arvo oli noin 42,75 miljoonaa euroa, eli 55 % varallisuudesta.”

¹⁰ Kantajan todiste 2 (K2), Grant Thorntonin erityistarkastusraportti AYY:n hallitukselle 18.6.2010.

¹¹ Kantajan todiste 17 (K17), KY:n tilinpäätökset vuosilta 2007–2009.

Tässä laskelmassa Grant Thornton on lkenut kokonaisvarallisuuteen asuntolat ja vastaavasti vähentänyt asuntoloihin kohdistuvat pankkiluotot.

Gran Thorntonin erityistarkastusraportti (K2, s. 16) sisältää alla olevan taulukon, josta käy ilmi lahjoitetun omaisuuden tarkka arvo.

Rahasto-omaisuus	23,9
Sijoitusomaisuuskiinteistöt	24,5
Edellä mainittuihin liittyvät pankkilainat	-6,2
Yhteensä	42,2
Käteistä	0,5
Muu omaisuus	0,05
Lahjoitettavan omaisuuden käypä arvo	42,75

KY:lle/AYY:lle jääneiden todellisten nettovarojen, eli 35 miljoonan euron, arvosta muodostaa käyttöomaisuuskiinteistöjen, eli asuntoloiden (jäljempänä asuntolat) arvo suvereenisti suurimman osan. Asuntoloista ei kerry ylioppilaskunnalle sitä tuottoa, jota se tarvitsi ja edelleen tarvitsee varsinaisen toimintansa aiheuttamien kulujen kattamiseen. Käyttöomaisuuskiinteistöjä ei siten voida laskea sellaisiksi varoiksi, joita KY/AYY voisi käyttää kattamaan varsinaisen toimintansa menoja, vaan ne ovat ainoastaan asuntolakulujen kattamiseen käytettäviä varoja.

Koska lahjoitusten arvoa ja niiden oikeudellista ja taloudellista luonnetta ja merkitystä tulee arvioida ylioppilaskunnan toiminnan kannalta, on laskelmasta eliminoitava käyttöomaisuuskiinteistöjen vaikutus.

KY:n ja nyttemmin AYY:n taseessa olevat asuntolat kuuluvat sosiaalisen asutotuotannon säännösten piiriin.

Kuten hyvin tiedetään, nämä säännökset antavat hyvin monenlaisia rajoituksia ja tällaisten asuntoloiden perustaminen, ylläpitäminen ja erityisesti myyminen on tarkkaan rajoitettua ja säänneltyä. Tästäkin syystä on näiden asuntoloiden arvo eliminoitava tehtäessä laskelmaa, kuinka paljon varoja lahjoitusten jälkeen ja ylioppilaskunnalle sen varsinaisen toiminnan rahoittamiseen ja toisaalta, kuinka merkittävä osa lahjoitettu omaisuus oli KY:n kokonaisvaroista.

Kun asuntoloiden arvo ja toisaalta niihin kohdistuvat pankkiluotot eliminoidaan laskelmasta, havaitaan, kuinka virheellisillä tiedoilla hallintotuomioistuintmet ovat joutuneet asiaa päättämään.

AYY:lle siirtyivät KY:n velvollisuudet kokonaisuudessaan, mutta vain murto-osa varallisuudesta. KY on väittänyt Helsingin hallinto-oikeudelle (29.4.2009 päivätty lausuma asiassa 07205/08/1305), että lahjoitetun omaisuuden arvioitu bruttomarkkina-arvo per 31.12.2008 olisi ollut noin 41,1 miljoonaa euroa ja omaisuuden arvo konsernin ulkopuoliset lainat vähennettynä noin 34,9 miljoonaa euroa. Kun ylioppilaskunnan toiminnan ja tämän asian ratkaisemisen kan-

nalta merkityksellinen KY:n sijoitusomaisuuden arvo oli 47,6 miljoonaa euroa (K2, s. 16), ylioppilaskunnalle jäi käyttöomaisuus, eli omakustanneperiaatteella toimivat opiskelija-asuntolat ja sen ohella sijoitusomaisuutta ainoastaan 5,6 miljoonaa euroa.

Tästä saatavalla vuotuisella tuotolla ylioppilaskunta rahoittaa toimintaansa.

Jos sijoitusomaisuudelle lasketaan 3 prosentin vuotuinen tuotto, jota ylioppilaskunta voi käyttää pääomaa vähentämättä, saadaan 15.000 jäsenen käyttöön yhteensä vain 168.000 euroa eli kutakin jäsentä kohden noin 10 euroa vuodessa.

Grant Thorntonin raportista (K2) ilmenee, että lahjoitetun omaisuuden arvo on todellisuudessa ollut korkeampi, kuin mitä KY on virheellisesti esittänyt. Lahjoitettu omaisuus on sisältänyt pääosan KY:n varallisuudesta.

Raportissa todetaankin perustellusti sivulla 17, että lahjoitusten jälkeen KY:lle jäljelle jäänyt

”omaisuus ei millään riitä kattamaan toiminnan kuluja ilman varsin merkittävää jäsenmaksukorotusta”.

Raportin sivulla 17 todetaan edelleen, että

”jo vuonna 2005 kaikki sijoitustoiminnan tuotot tarvittiin kattamaan varsinaisen toiminnan kulut.”

Raportissa tehdään oikea johtopäätös sivulla 18:

”Jäljelle jäävä omaisuus ei millään riitä kattamaan toiminnan kuluja ilman varsin merkittävää jäsenmaksukorotusta. Asuntola-kiinteistöjä ei yhtä lukuun ottamatta pysty tällä hetkellä realisoimaan, tosin asuintaloja ei ole tarkoitettukaan sijoitusomaisuudeksi, vaan opiskelijoiden asuinhuollon varmistamiseksi.”

Raportin sivulla 18 Grant Thornton tulee samaan johtopäätökseen:

”KHO:lla ei näytä olleen riittävää tietoa arvionsa perustana todetessaan, että lahjoituksesta huolimatta ylioppilaskunnalle jää edelleen hyvät mahdollisuudet toteuttaa tarkoitustaan jäljelle jääneen omaisuutensa mahdollistaman rahoituksen ja kertyvien jäsenmaksujen turvin.”

KY:llä oli tiedossa jo lahjoituspäätöksiä tehtäessä, että jäsenmaksut eivät riittäisi kattamaan kaikkia ylioppilaskunnan menoja. KY:n tilaamaan, tilintarkastusyhteisö KPMG:n elokuussa 2008 antaman lausunnon mukaan tämä tilanne on vallinnut kautta aikojen. KPMG:n lausunnossa sivulla 1 todetaankin:

”Selvityksen perusteella voidaan todeta, että koko tarkasteluajanjakson ajan ylioppilaskunnan toiminnan kulut ovat olennaisesti ylittäneet vuosittain kerätyt jäsenmaksut, joten merkittävä osa ylioppilaskunnan toiminnasta on rahoitettu muilla tuotoilla”
¹²

¹² Kantajan todiste 6 (K6), KPMG:n lausunto Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle 22.8.2008.

Vastaavasti, kun KHO:lla ei ollut vuoden 2009 lopussakaan vielä oikeita tietoja lahjoitetun omaisuuden arvosta, puuttui KY:n jäsenistöllä riittävät ja oikeat tiedot tehtäessä päätöksiä, joilla riidanalaiset lahjoitukset tehtiin. Vastaaajäsäätöillä on ollut nämä puutteet tiedossa.

4.1.6 Esteellisyydestä

AYY katsoo, että KY:n edustajiston päätöksessä antaa KY-säätiölle ko. lahjat on ollut kyse julkisesta tehtävästä.

Ylioppilaskunnan varojen jakaminen siinä laajuudessa, mitä edellä tässä hakemuksessa on tarkasteltu, on julkisen tehtävän hoitamista ja päätöksen oikeudelliset ja taloudelliset vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen heikentäen ylioppilaskunnan kykyä hoitaa sille kuuluvia tehtäviä. Johtuen toiminnan julkisesta luonteesta hallintolain esteellisyyssäännöksiä olisi tullut soveltaa. Tästä seuraa, että hallintoprosessissa valittajien tekemä esteellisyyssväite olisi tullut hyväksyä ja edustajiston päätökset kumota valittajien vaatimalla tavalla.

Hallintotuomioistuimet eivät olisi saaneet tulkita hallintolain esteellisyyssnormin ulottuvuutta liian suppeasti.

Mikäli vireillä olevista purkihakemuksista ei johdu, että KHO:n päätös 31.12.2009 (KC) puretaan ja esteellisyyssratkaisu jää hallinto-oikeudellisena kysymyksenä nykyiselleen, tulee esteellisyyttä arvioida tässä riidassa kantajan kanneperusteiden valossa osana kunnianvastaisuutta ja arvottomuutta ja hyvän tavan vastaisuutta ja siviilioikeudelliselta kannalta itsenäisenä perusteena.

Siinäkin tapauksessa, että KY:n puolesta asiaa päättämässä olleiden henkilöiden tai KY:n puolesta lahjotuksia toteuttaneiden henkilöiden esteellisyyttä arvioitaisiin yksinomaan KY:n perussääntöjen esteellisyyssäännön valossa, ja hyväksyttäisiin hallintoprosesseissa otettu kanta, etteivät hallintolain esteellisyyssäännökset sovellu lahjoituspäätöksiin, on KY:n puolesta asiassa toimineiden henkilöiden katsottava olleen esteellisiä.

Grant Thorntonin raportin (K2) sivuilla 27–29 on tarkasteltu KY:n puolesta asiasta päättäneiden tai lahjoitusten toteuttamiseen osallistuneiden henkilöiden esteellisyyttä henkilö henkilöltä. Siitä voidaan havaita, että lahjan saajana olleen KY-säätiön organit oli miehitetty KY:n edustajiston jäsenillä, KY:n hallituksen jäsenillä, KY:n taloustoimikunnan jäsenillä. Haastehakemukseen liitettyssä Toiviaisen lausunnossa on perustellusti tarkasteltu esteellisyyttä (s. 12–15).¹³

4.2 AYY:n ja KY:n oikeudellinen asema

4.2.1 AYY:n oikeudellinen suhde Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskuntaan

Yliopistolain 46 §:n mukaan

Yliopiston opiskelijoiden keskuudessa on ylioppilaskunta, jolla on itsehallinto. Ylioppilaskunnan tarkoituksena on olla jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä. Ylioppilaskunnan tehtävänä on osallistua 2 §:ssä säädetyn yliopiston kasvatustehtävän hoitamiseen

¹³ Kantajan liite B (KB), OTT Heikki Toiviaisen asiantuntijalausunto 14.10.2010.

valmistamalla opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen.

Ylioppilaskunnan erityisenä tehtävänä on:

1) nimetä opiskelijoiden edustajat 3 luvussa tarkoitettuihin yliopiston toimielimiin;

2) nimetä opiskelijoiden edustajat opintotukilain (65/1994) 9 §:n mukaiseen yliopiston opintotukilautakuntaan; sekä

3) osallistua tarvittaessa kansanterveyslain (66/1972) 14 §:ssä ja sairausvakuutuslain (1224/2004) 13 luvun 11-14 §:ssä säädettyjen opiskelijan perusterveydenhuoltoa koskevien tehtävien toteuttamiseen.

Kaikki yliopiston opiskelijat, jotka on otettu opiskelijoiksi alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, lukuun ottamatta tilauskoulutukseen osallistuvia opiskelijoita, kuuluvat ylioppilaskuntaan. Ylioppilaskunta voi hyväksyä jäsenikseen myös muita yliopiston opiskelijoita.

Ylioppilaskunnan tarkoituksen ja tehtävien toteuttamiseen soveltuvasta toiminnasta aiheutuvat menot suoritetaan ylioppilaskunnan omaisuudesta ja toiminnasta saaduilla tuloilla sekä jäsenmaksuilla, joita ylioppilaskunnalla on oikeus määrätä ylioppilaskunnan jäsenten suoritettaviksi. Jäsenmaksun vahvistaa yliopiston rehtori, ja sen maksamista valvoo yliopisto.

Helsingin yliopiston, Kuvataideakatemian, Sibelius-Akatemian, Teatterikorkeakoulun ja Aalto-yliopiston ylioppilaskuntien kielenä ovat suomi ja ruotsi. Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin ylioppilaskuntien kieli on ruotsi. Muiden ylioppilaskuntien kieli on suomi.

Ylioppilaskunnan päätösvaltaa käyttää hallitus ja edustajisto. Hallinto- ja toimeenpanovaltaa käyttää hallitus. Ylioppilaskunnan muista toimielimistä ja toimielinten valinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ylioppilaskunnan hallinnosta määrätään tarkemmin edustajiston hyväksymissä säännöissä, jotka yliopiston rehtori vahvistaa.

Ylioppilaskunnan säännöissä määrätään perusteet, joilla ylioppilaskunnan jäsen voidaan vapauttaa kokonaan tai osittain jäsenmaksuvelvollisuudesta

Edellä olevista seuraa, että AYY on tullut KY:n sijaan ja se käyttää myös KY:lle 31.12.2009 saakka kuulunutta puhevaltaa.

Todettakoon selvyuden vuoksi, että korkein hallinto-oikeus on pitänyt AYY:tä tämän puhevallan käyttäjänä. Tämä ilmenee mm siitä, että KHO on pyytänyt AYY:ltä selityksen asiassa Diaarin:o 3269/1/10.

Vastaavasti Helsingin hallinto-oikeus on antanut AYY:lle vastaavan aseman useassa eri asiassa (mm. Dnro:t 00661/10/1305, 00663/10/1305,

00665/10/1305, 00668/10/1305, 00992/10/1305 ja 01041/10/1035). Tässä riidassa ei ole niinkään olennaista kysymys siitä, käyttääkö AYY KY:n puhevaltaa tai mikä on AYY:n oikeudellinen asema, vaan merkityksellistä on ainoastaan, että AYY:llä on sellainen oikeudellinen asema, että se voi vaatia esittämillään kanneperusteilla riidanalaisten lahjoitusten pätemättömäksi julistamista ja lahjoitetun omaisuuden palauttamista itselleen. Tämä asema AYY:llä riidatta on.

AYY liittää vielä oheen Juha Viertolan AYY:n asemaa selventävän lausunnon.¹⁴

4.2.2 AYY:n asema julkisoikeudellisena yhteisönä

Ylioppilaskunta on erillislainsäädäntöön perustuva julkisoikeudellinen yhteisö.

Viertolaa edelleen lainaten ylioppilaskunta ei oikeushenkilönä jakaudu sen mukaan, mitä tehtäviä ylioppilaskunta kulloinkin tekee tai hoitaa (KA).

Saman kannan otti eriävässä mielipiteessään hallintoneuvos Pekka Vihervuori KHO:n päätöksessä 31.12.2009 (KC).

Tällä AYY:n julkisoikeudellisella asemalla ei liene olennaista merkitystä tässä riidassa sinänsä.

4.2.3 Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnasta julkisoikeudellisena yhteisönä

Valtioneuvoston vahvistaessa 8.10.1931 Kauppakorkeakoulun perussäännöt, sisältyi sääntöjen 27 §:ään seuraava säännös:

"Henkilöt, jotka tutkintojen suorittamista varten opiskelevat korkeakoulussa, ovat velvolliset kuulumaan kauppakorkeakoulun ylioppilaskuntaan..."

Tämän lisäksi Veli Merikoski toteaa teoksessaan "Korkeakoulujen ja ylioppilasyhdistysten oikeusasema" muun muassa seuraavaa:

"Kauppakorkeakoulujen ylioppilasyhdistysten oikeudelliseen asemaan soveltuu, aikaisempaa oikeustilaa silmällä pitäen, olennaisissa kohdin kaikki se, mitä edellä on esitetty yksityisten yliopistojen pakollisista ja vapaaehtoisista ylioppilasyhdistyksistä."

Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan tapauksessa kyse on pakollisesta ylioppilasyhdistyksestä, joista todetaan aiemmin:

Kun näiden ylioppilaskuntien perustaminen ja niihin kuuluminen on valtiovallan joko nimenomaan tai hiljaisesti antamalla suostumuksella tehty pakolliseksi ja kun niiden jäsenten asema kurinpitoasioissa on rinnastettava valtion korkeakoulujen ylioppilaskuntien vallanalaisuusasemaan, ei niitä voitane pitää yhdistyslain alaisina yhdistyksinä. Lainsäädännön puutteellisuudesta johtuu, että ne eivät aivan muodollisesti ottaen kuulu "lainsäädäntötoimin erityistä tarkoitusta varten järjestettyihin yhdistyksiin" (ks. yhdistyslain 1 § 2 mom.), sillä eihän ole olemassa mi-

¹⁴ Kantajan liite A (KA), OTL Juha Viertolan asiantuntijalausunto 14.9.2010.

tään lakia tai asetusta, joilla näistä yhdistyksistä olisi annettu säädöksiä. Mutta ne kuuluvat siihen julkisoikeudelliseen organisaatioon, jonka maan korkeakoululaitos muodostaa, ja sen vuoksi on vaikeata ajatella niiden olevan kokonaan toisessa asemassa kuin missä muiden korkeakoulujen ylioppilaskunnat ovat. Kuten edellä on esitetty, ovat Turun yliopisto ja Åbo akademi yksityisoikeudellisten säätiöiden ylläpitämiä julkisoikeudellisia laitoksia, ja niiden ylioppilaskuntia on pidettävä niihin erottamattomasti liittyvinä julkisoikeudellisina korporaatioina."

Merikoski pitää Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskuntaa muihin ylioppilaskuntiin rinnastuvana julkisoikeudellisena toimijana jo vuodesta 1931 lähtien.

KY on antanut ymmärtää, että ylioppilaskunnan julkisoikeudellinen toiminta-aika olisi alkanut vasta 1974 valtioneuvoston antaessa asetuksensa ylioppilaskunnasta. Tämän lisäksi KY on katsonut 9.2.2009 päivätyssä lausumassaan Helsingin hallinto-oikeudelle (asiassa 07205/08/1305), että

"Nyt lahjoituksen kohteena oleva omaisuus on osin yksityisoikeudellisen yhdistyksen hankkimaa varallisuutta [...]"

Muihin ylioppilaskuntiin rinnastuvana julkisoikeudellisena toimijana KY on aloittanut jo 8.10.1931 vahvistetun Kauppakorkeakoulun perussääntöjen nojalla. Erityisesti kyseisiin sääntöihin on sisällynyt kirjaus ylioppilaskunnan pakkojäsenyydestä. Riippumatta siitä, millä nimellä tai mikä näennäinen toimintamuoto ylioppilaskunnalla vuosien varrella on ollut, on riidatonta, että pakkojäsenyyteen perustuva jäsenmaksun kanto-oikeus on alkanut jo 1930-luvulla.

Koko KY:n omaisuus on ollut luonteeltaan julkista ja oleellisesti jäsenmaksutuotoilla kerrytettyä. Erityisesti sotien jälkeisessä Suomessa KY:n julkisoikeudellinen, yleishyödyllinen luonne on luonut perustan ylioppilaskunnan varallisuuden karttumiselle.

KY:n vuosikymmenien aikaisessa taloudenpidossa ei ole lainkaan viittauksia erilliseen "yksityiseen omaisuuteen". Kyseessä on ollut vain ja ainoastaan näennäinen konstruktio, jolla on pyritty harhauttamaan hallintotuomioistuimia.

KY:n julkisoikeudellisella luonteella on merkitystä arvioitaessa KY:n ja säätiön puolesta lahjoitukseen liittyvässä asiakokonaisuudessa tehtyjä toimia. Koska KY:llä oli julkisoikeudellinen asema, on sen tekemille päätöksille ja sen puolesta tehdylle lahjoitusten valmistelulle asetettava moitteettomuutta koskien korkeammat vaatimukset kuin yksityisen toimijan kyseessä ollen.

4.2.4 AYY:n oikeus vedota pätemättömyysperusteisiin

KY:n yleisseuraajana AYY voi vedota kaikkiin sellaisiin oikeustoimiopillisiin tai yhteisöoikeudellisiin pätemättömyysperusteisiin, joihin KY voisi vedota, mikäli sen toiminta yhä jatkuisi.

Se, että vain oikeustoimen toinen osapuoli tai osapuolen tilalle tullut yleisseuraaja voi vedota oikeustoimiopillisiin pätemättömyysperusteisiin, on oikeusjärjestyksessämme pääsääntö.

Tietyissä tapauksissa on kuitenkin katsottu, että myös sivullinen, jonka asemaa oikeustoimi loukkaa, voi itsenäisesti vedota oikeustoimen pätemättömyyteen.

Korkein oikeus on muutamia kertoja joutunut ottamaan kantaa siihen, voiko ai-noastaan sopijapuoli vedota OikTL 33 §:ään, vai onko se myös sellaisen kolmannen käytettävissä, jonka oikeutta oikeustoimella on loukattu. Varhaisissa ratkaisuisaan korkein oikeus lähti siitä, että sopimukseen pätemättömyyteen saattoi vedota vain sopijapuoli. Myöhemmin korkeimman oikeuden kanta on muuttunut.

KKO 1962 II 80

Mies oli aiheuttaakseen vaimolleen taloudellista tappiota osituk-sessa antanut rakastajattarelleen velkakirjan. Miehen kuoltua velkakirjan saaja vaati saatavaansa vainajan oikeudenomistajil-ta (miehen aikaisemmalta vaimolta ja tyttäreltä). KKO katsoi olevan ilmeistä, että mies oli antanut tuon velkakirjan, jonka ei ollut katsottava vastanneen todellista asiantilaa, hänen ja hänen aikaisemman vaimonsa avioliiton purkautumisen johdosta toimi-tettavaa ositusta silmällä pitäen ja vaimoa taloudellisesti vahin-goittaakseen. Velkakirja katsottiin osaksi annetuksi OikTL 33 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa.

KKO 1975 II 89

Mies oli avioeron johdosta suoritetun ositustoimituksen aikana myynyt omistamansa asunto-osakkeet uudelle ystävättärelleen käypää alhaisempaan hintaan. Osakkeet olivat avio-oikeuden alaista omaisuutta. Miehen entinen vaimo ja lapset asuivat huoneistossa avioerotuomiossa annetun väliaikais määräyksen no-jalla. Koska ostaja oli tietoinen oikeustoimen tekemiseen liitty-neistä seikoista, kauppa julistettiin vaimon kanteesta OikTL 33 §:n nojalla pätemättömäksi.

Oikeuskirjallisuudessa mainittuja ratkaisuja on kommentoitu melko varovasti. Wilhelmsson kommentoi tapauksia lähinnä vain puolison vetoamisoikeuden kannalta, mutta hän näyttää pitävän mahdollisena tulkintaa, että poikkeustapa-uksissa paitsi puoliso myös muu kolmas taho voisi vedota OikTL 33 §:ään. Ämmälä katsoo, ettei tapauksesta 1975 II 89 voida päätellä, että kenellä tahansa sivullisella olisi oikeus vedota OikTL 33 §:ään tai OikTL 28–32 §:ään. Hemmo tekee samanlaisen päätelmän. Ämmälä näyttää kuitenkin nimenomaisesti katsovan, että ratkaisussa ilmaistu periaate soveltuu muihinkin kvalifioituihin sivullisiin kuin puolisoon, esimerkiksi takaajaan.

Kysymystä kolmannen oikeudesta vedota OikTL 33 §:ään on tarkastellut myös Hakulinen. Hänen mukaansa olisi luvaton oikeuden väärinkäyttämistä, jos sopimuspuoli saattaisi voimaan sopimukseen perustuvan oikeutensa huolimatta siitä, ettei sopimus ole sopusoinnussa sen käsityksen kanssa, mikä yhteiskun-nassa vallitsee kunniallisuuden ja keskinäisen luottamuksen suhteen. Tällöin voidaan Hakulisen mukaan kiinnittää huomiota myös niihin tarkoituksiin, joi-den toteuttamista sopijapuoli on sopimuksella tavoitellut. Kunniaton tai vilpil-linen tarkoitus voi Hakulisen mukaan kohdistua sopimuskumppaniin tai kol-manteen henkilöön. Viimeksi mainitussa tapauksessa on hänen mukaansa edel-lytettävä, että sopimuspuolet ovat toimineet yhteisymmärryksessä sen vahin-goksi, jota vastaan sopimus on tähdätty.

Hakulisen mukaan on epäilyksetöntä, että kolmas voi vastustaa tällaiseen sopimukseen vetoamista ja että hänellä on oikeus nostaa pätemättömyyskanne.

Edellä mainitut ratkaisut ovat merkittäviä paitsi puolison vetoamisoikeuden osalta, myös sellaisen muun sivullisen vetoamisoikeuden osalta, jonka oikeutta oikeustoimella on loukattu, mutta jolla ei ole mahdollisuutta vedota sivullisen tavanomaisiin oikeussuojakeinoihin, kuten luovutuksen tehostomuteen esineoikeudellisella perusteella tai takaisinsaantiin. AYY:n ja KY:n välillä syntynyt asetelma muistuttaa hyvin läheisesti selostetuissa oikeustapauksissa vallinnutta intressiasetelmaa. Niissä puoliso pyrki lahjoituksin ja osittain perättömän velan tunnustamalla vähentämään varallisuuttaan ja siten heikentämään puolisonsa asemaa tulevassa osituksessa. KY puolestaan teki lahjoitukset estääkseen sen, että lahjoitettu omaisuus siirtyisi yliopistolain voimaanpanosta annetun lain mukaisesti AYY:lle. Ensiksi mainittu ratkaisu (KKO 1962 II 80) on käsillä olevan tilanteen kanssa analoginen myös sikäli, että loukattu osapuoli, jota OikTL 33 §:n avulla suojattiin, oli lahjoittajan yleisseuraja.

AYY on näin ollen sellainen taho, joka voi vaatia KY:n tekemien lahjoitusten julistamista pätemättömäksi OikTL 33 §:n ja muiden edellä lueteltujen pätemättömyysperusteiden nojalla.

4.3 Kannevaatimusten tosiseikasto ja oikeudellinen tarkastelu

4.3.1 Oikeustoimilain 33 §:ssä oleva kunnianvastaisuus ja arvottomuus pätemättömyysperusteena.

Oikeustoimilain 33 §:n mukaan oikeustointa, jota muuten olisi pidettävä pätevänä, ei ole saatettava voimaan, jos se on tehty sellaisissa olosuhteissa, että niistä tietoisesti olisi kunnian vastaista ja arvotonta vedota oikeustoimeen. Lisäedellytyksenä on, että sen, johon oikeustoimi on kohdistettu, täytyy olettaa tietäneen mainituista olosuhteista.

Voidaan pitää selvänä, että OikTL 33 § ei koske ainoastaan vastikkeellisia oikeustoimia ja että siihen voidaan vedota myös lahjoituksen saattamiseksi pätemättömäksi (KKO 1969 I 1).

Oikeustoimilain 33 § on yleislausekkeen kaltainen säännös. Toisin kuin muissa oikeustoimilain pätemättömyysperusteissa, siinä ei pyritä täsmällisesti ilmaisemaan tosiseikastoja, joihin pätemättömyys liittyy, vaan ratkaisevaa on oikeustoimen arviointi kokonaisuutena. Säännöksellä on sen esitöiden mukaan pyritty edistämään hyvää liikemiesmoraalia ja tarjoamaan suojaa epärehellisiä liiketoimia vastaan. Se ilmentää hyvän tavan noudattamisen ja vilpittömyyden vaatimuksia, joiden katsotaan erottamattomasti kuuluvan sopimusoikeuteen. Säännöksen avulla on myös pyritty estämään vastakohtaispäätelmä, jonka mukaan oikeustoimi olisi aina pätevä, jos oikeustoimilain 28–32 §:n säännöksissä tarkasti kuvattua pätemättömyysperustetta ei ole.

Kun kysymyksessä on vastikkeeton luovutus, pätemättömyyskynnys voitaneen asettaa jossakin määrin alemmaksi kuin vastikkeellisissa oikeustoimissa, joissa oikeusvarmuusnäkökohdat ovat tärkeämpiä kuin lahjoitusten yhteydessä. Jotta pätemättömyyskynnys ylittyisi, oikeustoimen ja siihen liittyvien olosuhteiden tulee kuitenkin olla sellaisia, että siihen voidaan kohdistaa selkeä moite moraaliselta kannalta.

Hemmo katsoo, että OikTL 33 §:n soveltamispiiriä voidaan täsmentää normatiivisen, empiirisen ja moraalisen täsmentämistavan avulla. Normatiivisella

täsmenmistavalla hän tarkoittaa lähestymistapaa, jossa käsillä olevaa seikasta verrataan muiden pätemättömyysperusteiden tosiseikastoihin. Jos arvioitava menettely on sellaista, että jokin muu pätemättömyysperuste on lähellä täyttyä, tätä seikkaa voidaan pitää argumenttina OikTL 33 §:n soveltamisen puolesta. Empiirinen täsmennystapa lähtee puolestaan vallitsevasta sopimuskäytännöstä. Siitä selvästi poikkeava kyseenalainen menettely voi antaa aiheen päätellä, että OikTL 33 §:n soveltamisedellytykset ovat täyttyneet. Moraalinen täsmennystapa lähtee puolestaan siitä, millaisia eettisiä vaatimuksia vaihdetaan liitetään eri ammattialoilla ja yleensä kansalaisten keskuudessa. Selvä poikkeama huonompaan suuntaan yleisestä tai ammattialakohtaisesta standardista voi oikeuttaa päättelemään, että OikTL 33 § soveltuu.

Kuten Hemmo toteaa, OikTL 33 §:ää on yleislausekkeenomaisuutensa vuoksi voitu soveltaa keskenään varsin erilaisiin tosiseikastoihin. Pätemättömyys voi Hemmon mukaan johtua esimerkiksi siitä, että sopimuksella loukataan kolmannen henkilön oikeusasemaa.

Hemmon mainitsemista täsmennystavoista yksi on kuitenkin tässä yhteydessä merkittävä. Hänen mukaansa argumenttina OikTL 33 §:n soveltamisen puolesta voidaan pitää sitä, että jokin muu pätemättömyysperuste on lähellä täyttyä. Vaikka hallintotuomioistuinten tavoin katsottaisiin, että lahjoituspäätökset eivät olleet pätemättömiä edustuston jäsenten esteellisyyden vuoksi, esteellisyyden täytyminen on ollut lähellä, sillä Grant Thorntonin suorittaman erityistarkastuksen (K2) mukaan useat KY:n edustuston ja hallituksen jäsenet ovat samanaikaisesti toimineet myös lahjan saaneen yhdistyksen tai säätiön hallintoelimissä. Se on ollut omiaan heikentämään heidän kykyään tarkastella lahjoituksesta tehtävää päätöstä lahjoittajayhteisön etujen kannalta. Edustajiston työjärjestyksen perusteella edustajiston jäsen on esteellinen osallistumaan häntä henkilökohtaisesti koskevan asian käsittelyyn ja päättämiseen. Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallituksen jäsen on esteellinen osallistumaan käsittelyyn ja päätöksentekoon asiassa, joka koskee hänen etuaan. Olennaista on, että esteellisyyssäännösten tulkinta on viime aikoina tiukentunut, kun Euroopan ihmisoikeussopimuksen soveltamisen kautta on kiteytynyt periaate, että päätöksenteon tulee olla paitsi sivuvaikutteista vapaata, myös näyttää siltä. On asianmukaista, että oikeustoimilain 33 §:ää sovelletaan tämä kehitys huomioon ottaen. Sillähän pyritään samantapaisiin tavoitteisiin, joihin myös esteellisyyssäännöksillä osallitaan tähdätään: ylläpitämään kunniallisuutta, rehellisyyttä ja asianmukaisia käytäntöjä sopimustoiminnassa.

OikTL 33 §:n kriteerien täyttymistä arvioidessa on myös tarpeen verrata käsillä olevan tapauksen seikasta niihin seikastoihin, joissa kunnianvastaisuuden ja arvottomuuden on oikeuskäytännössä katsottu toteutuneen. Edellä mainituissa perheoikeudellisissa soveltamistilanteissa kunnianvastaisuus- ja arvottomuus näyttää toteutuneen sillä, että oikeustoimella on loukattu lakiin perustuvia toisen puolison odotuksia. Aviopuolisolla on katsottu olevan oikeus odottaa, että ositus toimitetaan sellaisen taloudellisen tilanteen pohjalta, joka on muotoutunut kummankin puolison hoidettua omaisuuttaan avioliittolain 37 §:n mukaisesti, toisin sanoen niin, ettei se aiheettomasti vähene toisen vahingoksi. Puolison odotusten rikkominen lahjoittamalla pois omaisuutta on kunnianvastaista ja arvotonta menettelyä, johon voidaan OikTL 33 §:n avulla reagoida, jos lahjansaaaja on tiennyt, mihin lahjoitus johtaa.

Jos samaa mittapuuta sovelletaan KY:n tekemiin lahjoituksiin, niitä voidaan pitää kunnianvastaisina ja arvottomina. Lahjoituksella on pyritty kiertämään yli-

opistolain voimaanpanosta annetun lain 8 §:ää, jonka mukaan yhdistyvien ylioppilaskuntien varallisuus siirtyy uudelle ylioppilaskunnalle.

Lahjoitusten seurauksena uuden yliopiston ylioppilaskunta ei voi suoriutua tehtävistään yhtä hyvin kuin se olisi muutoin voinut. KY on ollut täysin tietoinen lahjoitusten vaikutuksesta tulevan ylioppilaskunnan toimintaan.

Mikäli KY olisi lahjoittanut kyseisen omaisuuserän eikä olisi yhdistynyt osaksi AYY:tä, KY:llä ei olisi ollut riittävästi varoja jatkaa toimintaansa kovin pitkään. Tämä on myös ollut KY:n tiedossa, kun se on asettanut lahjoituksen pysyvyyden edellytykseksi, että AYY tulee lakiuudistuksen voimaan tullessa KY:n sijaan.

KY on myös tiedostanut, että pelkät jäsenmaksut eivät riitä kattamaan kaikkia ylioppilaskunnan menoja, mikä muun muassa selviää KPMG:n elokuussa 2008 antamasta lausunnosta.

KY on siten tiennyt, että siirtämällä varoja pois tulevan yhdistetyn ylioppilaskunnan saatavilta se on luonut tilanteen, jossa AYY:lle ovat siirtyneet kaikki KY:n velvollisuudet sen jäseniä kohtaan, mutta varat näiden velvollisuuksien täyttämiseksi eivät ole tulleet AYY:n käyttöön. Tämä on johtanut muun muassa siihen, että kauppatieteiden opiskelijoiden jäsenmaksun ylioppilaskunnalle menevä vuotuinen osuus on noussut 26 eurosta 50 euroon.

KY on siten tehnyt lahjoituksensa tietoisena siitä, että se vahingoittaisi tulevan yhdistetyn ylioppilaskunnan etuja.

Kuten todettu, lahjansaajien toimielimissä toimineet ovat suurilta osin toimineet myös lahjanantajan toimielimissä. Pelkästään tästä voidaan päätellä, että lahjansaajien toimielimissä toimineet ovat hyvin tienneet, mikä lahjoitusten tarkoitus on ja miten se vaikuttaa AYY:n asemaan. Tämä ilmenee myös asiakirjoista, joten OikTL 33 §:ssä oleva tietoisuusvaatimus täyttyy.

Arvioitaessa lahjoitusten kunnianvastaisuutta ja arvottomuutta, tulee sen lisäksi, mitä Suomen oikeudessa kunnianvastaisuudesta ja arvottomuudesta sinänsä on kirjoitettu, myös huomioida jäljempänä kohdissa 4.3.2–4.3.7 käsiteltyjen kanneperusteiden kumulatiivinen vaikutus asiaan.

4.3.2 Hyvän tavan vastaisuus

Hyvän tavan vastaisuudesta ei ole laissa yleistä säännöstä. Mutta kuten Ämmälä toteaa, periaate, jonka mukaan hyvän tavan vastainen oikeustoimi on pätemätön, on kuitenkin kieltämättä voimassa oikeudessamme.

Hyvän tavan vastaisuus tulee usein kyseeseen, kun tiettyä menettelyä ei ole nimellisesti kielletty, mutta toimintaa kuitenkin pidetään torjuttavana käyttäytymisenä. Hyvän tavan vastaisuus liittyy vahvasti myös kunnianttomuuteen ja arvottomuuteen. Näin ollen, se mitä kunnianttomuudesta ja arvottomuudesta on sanottu, soveltuu usein myös hyvän tavan vastaisuuteen.

Oikeuskirjallisuudessa Havansi on todennut, että hyvän tavan vastaisuus ei edellytä, että on jo olemassa olevaa tapakäytäntöä, vaan hyvän tavan vastaisuus voi aktualisoitua myös, kun kyse on ensi kertaa esiintyvistä konfliktitilanteista.

KY:n ainoana tarkoituksena on ollut kiertää KY:n sijaan 1.1.2010 tulleen AYY:n oikeus saada KY:n omaisuus uuden yliopistolain voimaanpanolain 8 §:n tarkoittamassa mielessä kokonaisuudessaan.

KY:n olisi, toimiakseen asianmukaisesti ja lojaalisti seuraajaansa kohtaan, tullut varmistaa, että tämä saa ne varat, jotka lainsäätäjällä on katsottu tarpeelliseksi, jotta se voi turvata myös tulevien opiskelijoiden etuja.

KY:n tiedossa on ollut lainsäätäjän tahto sekä ristiriita lainsäätäjän tahdon ja säätiön perustamisen takana olevien tavoitteiden välillä. KY:n ja säätiön tietoon oli ennen lahjoituksia tullut muun muassa opetusministeriön hallitusneuvos Eerikki Nurmen lausunto, josta ilmenee, ettei ministeriön mielestä KY voinut tehdä kyseisiä lahjoituksia. Tarkoituksellista moraalitonta toimintaa on pidettävä entistä moitittavampana

KY ei ole välittänyt lainsäätäjän tahdosta, vaan on tietoisesti ryhtynyt kaikkiin keinoihin toimimaan niin, ettei lainsäätäjän tarkoitus toteutu. KY on tiedostanut, että sen menettely on moraalisesti erittäin kaltevalla pohjalla. Tämä osoittaa, että KY:n ja säätiön puolesta toimineiden henkilöiden tarkoitus on ollut ainakin hyvän tavan vastainen.

Hyvän tavan vastaisuuden ollessa laaja käsite myös sitä on arvioitava ottaen huomioon muiden kanneperusteiden kumulatiivinen vaikutus.

4.3.3 Oikeuden väärinkäytön kieltö

Oikeuden väärinkäytön kieltö on yleinen ja varsin vakiintuneeksi katsottava oikeudellinen periaate, joka etenkin siviilioikeudessa on kiistaton. Oikeuden väärinkäyttö johtaa oikeustoimen pätemättömyyteen.

Kun vedotaan muodollisesti pätevään oikeuteen sellaisen tavoitteen saavuttamiseksi, joka on ristiriidassa kyseisen oikeuden taustalla olevaan arvontähtäyksen kanssa, on kyse oikeuden väärinkäytöstä. Kyse on siis siitä, että joku näennäisesti toimii laillisen oikeutensa puitteissa, mutta tarkemmin katsottuna käyttää sitä sellaisessa tarkoituksessa tai sellaisella tavalla, joka on oikeuden vastaista tai loukkaa toisen suojattua oikeutta.

Tyypillinen tilanne, jossa oikeutta käytetään väärin, on tilanne, jossa näennäisesti sallitulla toimella pyritään hälyttävään päämäärään. Oikeuden väärinkäyttö ei kuitenkaan edellytä tahallisuutta.

Kuten tapahtumien kulusta ilmenee, KY:n tekemien säätiön perustamis- ja lahjoitussuunnitelmien käynnistävänä tekijänä on ollut uuteen yliopistolakiin suunniteltu ja sittemmin toteutettu säännös, jonka perusteella yhdistyvien yliopistojen ylioppilaskunnat yhdistyisivät yhdeksi ylioppilaskunnaksi.

Lahjoituksilla on siirretty ylioppilaskunnan varallisuus yksityiselle säätiölle ja yhdistykselle. Tavoitteena on ollut siirtää omaisuus pois julkisoikeudellisen ylioppilaskunnan ulottuvilta, jotta tuleva yhdistynyt ylioppilaskunta ei saisi varoja käyttöönsä.

Hallituksen esityksestä yliopistolain voimaanpanolaiksi (HE 7/2009) ilmenee lainsäätäjän tarkoitus. Lainsäätäjällä on nimenomaisesti todennut, että yhdistyvien ylioppilaskuntien *varallisuus kokonaisuudessaan* siirtyy uudelle ylioppilaskunnalle. Tällä haluttiin sitoumusten lisäksi turvata ylioppilaskuntien laissa säädet-

tyjen julkisten tehtävien pitkäjänteinen toteuttaminen myös tulevien opiskelijajäsenten osalta.

KY lahjoituksen pääasiallinen tavoite on ollut juuri päinvastainen, eli siirtää varallisuus pois uudelta ylioppilaskunnalta. KY:n tiedossa on ollut sekä lainsäätäjän tarkoitus turvata uuden ylioppilaskunnan lakisääteinen toiminta sekä se, että siirtämällä varallisuus yksityiselle säätiölle ja yhdistykselle lainsäätäjän tavoitteet eivät toteudu. Lahjoituspäätöksillä KY on siten loukannut AYY:n ja sen jäsenten lailla suojattuja oikeuksia. Tämä ilmeinen lain tarkoituksen vastainen toiminta on vähintäänkin pidettävä oikeuden väärinkäyttönä.

4.3.4 Shikaanikielto

Lähellä oikeuden väärinkäytön kieltoa on shikaanikielto. Shikaanikielto eroaa oikeuden väärinkäytön kiellosta siten, että shikaaninomaisesta käyttäytymisestä on kyse tilanteissa, joissa muodollisesti pätevän oikeuden käyttämisen yksinomainen tai ainakin pääasiallinen tarkoitus on toisen vahingoittaminen. Oikeuksia ei saa käyttää niin, että ainoana päämääränä on toisen vahingoittaminen. KY:n toiminta on ollut paitsi oikeuden väärinkäyttöä myös shikaaninomainen.

KY:n todellisena tarkoituksena ei ole ollut lahjoituksen tekeminen säätiölle, vaan omaisuuden siirtäminen pois AYY:n ulottuville. Tämä ilmenee ensinnäkin lahjakirjoihin (K1) otetusta ehdosta, jonka mukaan:

”Jos KY ei lakkaa olemasta itsenäisenä kauppatieteen opiskelijoiden ylioppilaskuntana, purkautuu lahjoitus. Jos lahjoitus on pantu täytäntöön, palautuu Lahjoitettu omaisuus KY:lle siltä osin kuin sitä ei ole käytetty säätiössä.”

KY:n tekemien lahjoitusten tarkoitus ilmenee myös liitteenä (K15) olevasta KYH Tulevaisuuskoulutus -asiakirjasta, jossa on lueteltu omaisuusratkaisun vaihtoehtoja. KY:n ainoa tarkoitus on ollut keinolla millä hyvänsä siirtää varallisuus pois uudelta ylioppilaskunnalta. Säätiön perustaminen ja varallisuuden lahjoittaminen oli ainoastaan yksi keino monen vaihtoehdon joukossa. Samassa asiakirjassa on myös todettu, että koko omaisuuden siirtäminen uuteen ylioppilaskuntaan ei ole vastannut sen hetken tahtoa.

Suorittamalla näennäisesti sallitun teon, eli lahjoituksen, KY on siis pyrkinyt saavuttamaan hylättävän päämäärän, eli AYY:n vahingoittamisen, ja myös onnistunut siinä.

4.3.5 Kielletty bulvaanin käyttö ja laitton menettely säätiön perustamisessa

Suomen lain mukaan välikäden käyttäminen oikeustoimissa ei sinänsä ole kiellettyä. Bulvaanin käyttö on kuitenkin aina kiellettyä, mikäli sillä pyritään lain tai hyvien tapojen kiertämiseen. Välikäden eli bulvaanin käyttö on kiellettyä yleisesti ottaen ja julkisoikeudelliseen erillislainsäädäntöön perustuvassa yhteisössä – ylioppilaskunnassa – se on ollut erityisen kiellettyä. Suoran bulvaanikiellon ohella välikäden käyttö on hyvän (hallinto)tavan vastaista.

Kuten liiteasiakirjoista ilmenee, KY käytti bulvaanina Seniorikiltaa ja todelliset päätökset tehtiin edustajiston ulkopuolella, jotta edustajisto, jäsenkunta tai valitustilanteessa hallintotuomioistuin ei pääsisi arvioimaan järjestelyn oikeudellista kestävyyttä, mitä KY:ssä olikin pidetty vähintään epävarmana.

KY lahjoitti Seniorikillalle 100.000 euroa vuonna 2008 ja lahjoituksen syyksi ilmoitettiin, että Seniorikilta vietti 20-vuotisjuhlavuotta. Lahjoitusten oikea tarkoitus oli kuitenkin säätiön alkupääoman antaminen ja juuri tämä sama rahamäärä kanavoitiin myös salaa KY:n jäsenistöltä bulvaanina toimineen Seniorikillan kautta KY-säätiöön sen säätiöpääomaksi.

Lahjan saajana olleen säätiön perustamisessa on menetelty virheellisesti ja salattu bulvaania käyttämällä KY:n jäsenkunnalta KY-säätiön perustaminen. Säätiön perustamismenettely on mahdollistanut ne lahjoitukset, jotka tehtiin KY:n sijaan 1.1.2010 tulleen AYY:n vahingoksi. Säätiön perustamismenettely on ollut olennainen, erottamaton osa sitä kokonaisjärjestelyä, jolla suurin osa KY:n varoista siirrettiin lahjana säätiölle ja pienempi osa KY-yhdistykselle.

4.3.6 Esteellisyyden rikkominen

Lahjoituspäätöstä tehneiden esteellisyyttä voidaan tarkastella kahden eri normiston osalta.

Ensinnäkin KY:n varojen jakaminen siinä laajuudessa, mitä edellä tässä hakeuksessa on tarkasteltu, on julkisen tehtävän hoitamista. Koko KY:n omaisuus on ollut luonteeltaan julkista ja oleellisesti jäsenmaksutuotoilla kerrytettyä. Näin ollen, lahjoituspäätös on ollut hallintopäätös, johon soveltuu hallintolain (434/2004) 28 §:n säännöksiä esteellisyydestä.

Julkisoikeudellista päätöstä tehnyt henkilö on hallintolain 28 §:n perusteella ollut esteellinen muun muassa:

- jos hän tai hänen läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; ja
- jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallinnollisessa päätöksenteossa puolueettomuusvaatimuksen yhtenä funktiona on turvata, että päätöksentekoa myös objektiivisesti katsoen voidaan pitää puolueettomana. Esteellisyyssäännöksillä pyritään estämään henkilön myötävaikutus asian käsittelyyn tai ratkaisuun sellaisissa tapauksissa, joissa voidaan arvella epäasiallisten henkilökohtaisten sivuvaikuttimien mahdollisesti ohjaavan kyseisen henkilön toimintaa.

Lahjan saajina olleiden Yhdistyksen ja KY-säätiön organit oli miehitetty mm. KY:n edustajiston jäsenillä, KY:n hallituksen jäsenillä, KY:n taloustoimikunnan jäsenillä jne. Lahjoituksilla pyrittiin siirtämään ylioppilaskunnan varallisuus yksityiselle säätiölle ja yhdistykselle, joissa päätäntävaltaa käyttäisivät samat henkilöt, jotka toimivat KY:n puolella asian valmistelussa ja päätöksenteossa. KY:n edustajiston jäsenet ovat tämän perusteella olleet esteellisiä tekemään lahjoituspäätöksiä siltä osin kuin nämä samat jäsenet ovat olleet myös KY-säätiön edustajiston ja hallituksen jäseniä.

AYY on vaatinut, että KHO:n 31.12.2009 antama tuomio (KC) puretaan muun muassa sen perusteella, että KHO on soveltanut lakia väärin, kun se tulkinnut hallintolain esteellisyyden ulottuvuutta liian suppeasti.

Vaikka KY:n puolesta asiaa päättämässä olleiden henkilöiden tai KY:n puolesta lahjotuksia toteuttaneiden henkilöiden esteellisyyttä arvioitaisiin yksinomaan KY:n perussääntöjen esteellisyyssäännön valossa, on KY:n puolesta asiassa toimineiden henkilöiden katsottava olleen esteellisiä.

KY:n edustajiston työjärjestyksen mukaan jäsen on esteellinen osallistumaan häntä henkilökohtaisesti koskevan asian käsittelyyn ja päättämiseen. Esteellisyyssääntöjen tarkoitus on turvata puolueettomuus. Kun on kyse luottamustehdävän hoitamisesta ja suuren joukon yhteisten intressien ajamisesta puolueettomuusvaatimus korostuu. Tällaisessa toiminnassa, samalla tavalla kuin hallinnollisessa päätöksenteossa, on tärkeitä estää päätöksentekijän henkilökohtaisten sivuvaikuttimien vaikutus päätöksentekoon.

Säätiön ja yhdistyksen johtoon kuulumista on pidettävä sellaisena sivuvaikuttimena, jonka voidaan arvella olleen omiaan heikentämään lahjoituspäätöksentekijän kykyä tarkastella lahjoituksia koskevia päätöksiä lahjoittajayhteisön etujen kannalta ja siten vaikuttavan epäasiallisesti päätöksentekijöiden puolueettomuuteen. Erityisen selvää tämä on yhdistyksen osalta, jonka hallituksen jäsenistö on ollut identtinen ylioppilaskunnan hallituksen kanssa. Säätiön ja Yhdistyksen saamat lahjat ovat lisäksi hyödyttäneet välillisesti niiden puolesta asiasta päättäneitä hallituksen jäseniä sitä kautta, että lahjoitusten vastaanottajat eivät ole sidottuja varojen käytön julkisesta tehtävästä johtuviin rajoituksiin. Näin ollen, KY:n puolesta asiaa päättämässä olleita henkilöitä on pidettävä esteellisinä myös KY:n edustajiston työjärjestyksen perusteella.

KY:n puolesta asiaa päättämässä olleiden henkilöiden läheinen kytkentä lahjoitusten vastaanottajiin on joka tapauksessa asia, joka on otettava huomioon lahjoitusten kunnianvastaisuutta ja arvottomuutta arvioitaessa.

4.3.7 Lahjanlupausta ei ole täytetty asianmukaisesti

KY:n tekemistä lahjoituspäätöksistä valitettiin eräiden jäsenten toimesta hallinto-oikeuteen, joten lahjoituspäätökset eivät saaneet lainvoimaa ennen kuin valitusprosessien vireilläolo päättyi. Valitusprosessit olivat vireillä aina 31.12.2009 asti, jolloin KHO antoi tuomionsa asiassa.

KY:n tiesi, että se ei voisi luovuttaa lahjoittamaansa omaisuutta KY-säätiölle ja Yhdistykselle ennen kuin päätökset olivat lainvoimaisia. KY tiesi myös, että AYY tulisi KY:n seuraajaksi 1.1.2010. KY päätti sen vuoksi tallettaa varat escrow-järjestelyllä. Escrow-sopimusten ainoana tarkoituksena on siis ollut varmistaa, että omaisuus ei siirry AYY:n hallintaan.

Escrow-järjestelyt ovat erittäin poikkeuksellisia julkisoikeudellisten toimijoiden parissa. Tässä tapauksessa escrow-järjestelyä tulee tarkastella ottaen huomioon, mitä tapahtumienkulussa muuten on kerrottu lahjoitusten todellisesta tarkoituksesta ja päätöksentekoon johtaneesta tapahtumista. Escrow-järjestely osoittaa osaltaan myös lahjoitusten hyvän tavan vastaisuutta.

Taloustoimikunnan kokouksessa 14.12.2009 on päätetty Escrow-säilytys sopimuksesta. KY:n hallitus on 18.12.2009 päättänyt solmia Escrow-sopimuksen. Hallituksen kokouksessa tehty päätös Escrow-sopimuksesta on kirjattu pöytäkirjaan hyvin yksilöimättömänä eikä siitä käy ilmi, mitä sopimuksella on tarkoitettu, kenen kanssa se tulee solmia, mistä siinä tulee sopia tai muitakaan sopimuksen kannalta keskeisiä ehtoja. Pöytäkirjan sanamuodon perusteella Jenni Laaksolle on annettu laajat valtuudet tehdä sopimus ja kaikki siihen liittyvät toimenpiteet. Escrow-sopimus allekirjoitettiin 21.12.2009 ja va-

rallisuus talletettiin 29.12.2009.¹⁵ Säilytyssopimusta koskevien päätösten toimeenpanon osalta ei siten ole noudatettu 30 päivän valitusaikaa.

Talletuksien myötä KY luopui oikeudesta määrätä kyseisestä omaisuudesta, sillä omaisuus on siirtynyt pois KY:n varallisuudesta. Kirjanpitoon siirtoja ei kuitenkaan ole tehty.

Yllä olevin perusteiden on katsottava, että lahjanlupausta ei ole täytetty asianmukaisesti.

Hallintopäätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on hallintolainkäyttölain 31 § 1 momentin mukaan päätöksen lainvoimaisuus. Siten valitusajan kuluessa tehty valitus siirtää täytäntöönpanoa. Sidonnaisuus lainvoimaisuuteen on keskeinen oikeussuojan ja muutoksenhaun toimivuuden tausta. Päätöstä, johon saa hakea muutosta valittamalla, ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Hallintolainkäyttölain 31 § 2 momentin mukaan päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Hallintolainkäyttölaki tai muukaan laki tai asetus ei AYY:n käsityksen mukaan mahdollista ko. päätösten ennenajasta täytäntöönpanoa. KY:n taloustoimikunnan 14.12.2009 kokous 6/2009, KY:n hallituksen 18.12.2009 kokous 55/2009 ja KY:n edustajiston 29.12.2009 kokous 14/2009 tekemät päätökset pantiin täytäntöön välittömästi kokouksen jälkeen, odottamatta kokouksen päätösten lainvoimaiseksi tuloa.

4.3.8 Vastaaja ei nauti vilpittömän mielen suojaa

KY-säätiön hallitus on ollut miehitetty osittain samoilla henkilöillä, jotka ovat toimineet KY:n puolella lahjoitusasian valmistelussa ja päätöksenteossa. Yhdistyksen hallitus on ollut identtinen ylioppilaskunnan hallituksen kanssa. Samoilla tahoilla on siis ollut kontrolli varallisuudesta lahjoituksesta riippumatta.

KY-säätiön ja Yhdistyksen perustamisten ainoa tosiasiallinen tarkoitus on ollut perustaa tahoja, jotka voivat vastaanottaa sen varallisuuden, jonka KY ei halunnut säilyvän ylioppilaskunnalla yhdistymisen jälkeen. Säätiön ja Yhdistyksen puolella on oltu täysin tietoisia lahjoitusten taustoista ja tarkoituksista ja näin ollen saantoa rasittavista seikoista.

Lahjoitusten vastaanottajat eivät siten voi nauttia vilpittömän mielen suojaa.

4.4 Yhteenveto tapahtumien kulusta ja eri kanneperusteiden tosiseikoista sekä oikeudellisen arvioinnista

Kun KY:lle selvisi viimeistään vuonna 2007, että lainsäätäjän tahto oli, että ylioppilaskuntien koko varallisuus siirtyisi tulevaan yhdistettyyn ylioppilaskuntaan, KY ryhtyi heti suunnittelemaan tapaa, jolla se voisi siirtää varallisuuteensa pois tältä tulevalta ylioppilaskunnalta. KY:n tavoite oli alusta asti lainsäätäjän tahdon vastainen.

KY:n todellinen tahto ei kuitenkaan ollut luopua lahjoitetusta omaisuudesta, vaan omaisuuden siirron ainoana tarkoituksena oli siirtää varallisuus AYY:n

¹⁵ Kantajan todiste 18 (K18), Helsingin seudun kauppakamarin escrow-säilytyssopimus 21.12.2009.

ulottumattomiin. Tämän takia lahjoitusta valmisteltiin sellaisin ehdoin, että lahjoitus toteutuu ainoastaan, mikäli AYY tulee lakiuudistuksen voimaan tullessa KY:n sijaan. KY lahjoitti sittemmin yli puolet omaisuudestaan KY-säätiölle ja yksityiselle yhdistykselle.

Kyseisiä lahjoituspäätöksiä rasittaa useampi pätemättömyysperuste. Kun kysymyksessä on vastikkeeton luovutus, pätemättömyyskynnys voitaneen asettaa jossakin määrin alemmaksi kuin vastikkeellisissa oikeustoimissa, joissa oikeusvarmuusnäkökohdat ovat tärkeämpiä kuin lahjoitusten yhteydessä.

AYY:llä on sellainen oikeudellinen asema, että se voi vaatia esittämillään kanneperusteilla riidanalaisten lahjoitusten pätemättömäksi julistamista ja lahjoitetun omaisuuden palauttamista itselleen.

Lahjoituspäätöksiin vetoaminen on ensinnäkin kunnianvastaista ja arvotonta OikTL 33 §:n perusteella.

Koko KY:n omaisuus on ollut luonteeltaan julkista ja oleellisesti jäsenmaksutuotoilla kerrytettyä. KY:llä on siten julkisoikeudellinen asema ja sen tekemille päätöksille ja sen puolesta tehdyille lahjoitusten valmistelulle on siten asetettava moitteettomuutta koskien korkeammat vaatimukset kuin yksityisen toimijan kyseessä ollen.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että OikTL 33 §:ää voidaan soveltaa mm. tilanteissa, jossa jokin muu pätemättömyysperuste on lähellä täyttyä. Näin ollen, vaikka hallintotuomioistuinten tavoin katsottaisiin, että lahjoituspäätökset eivät olleet pätemättömiä edustuston jäsenten esteellisyyden vuoksi, esteellisyyden täytyminen on ollut niin lähellä että OikTL 33 § sen perusteella tulee sovellettavaksi.

Oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että toisen osapuolen laillisten odotusten rikkominen lahjoittamalla pois omaisuutta on kunnianvastaista ja arvotonta menettelyä, johon voidaan OikTL 33 §:n avulla reagoida, jos lahjansaaaja on tiennyt, mihin lahjoitus johtaa.

KY lahjoitti suurimman osan tuottavasta omaisuudestaan ja piti vähätuottoisen omaisuuden itsellään. KY tiesi, että jäljellä olevan varallisuuden tuotto ja jäsenmaksut eivät riittäneet kattamaan ylioppilaskunnan menoja sekä sen, että se ei voisi toimia pitkään ilman yhdistymistä. KY tiesi myös, että se asetti tulevan ylioppilaskunnan samaan asemaan.

Lahjoitus, joka on aiheuttanut merkittävän vajeen ylioppilaskunnan talouteen, on aiheuttanut jäsenmaksun korotuksen ja toisaalta vähentänyt huomattavasti ylioppilaskunnan tarkoituksen ja tehtävien hoitamiseen käytettävissä olevan varallisuuden määrää. Lahjoitus on siis tehty vastoin ylioppilaskunnan tarkoitusta ja toisaalta vastoin perustuslakivaliokunnan linjausta jäsenmaksun kohtuullisuudesta.

KY-säätiön toimielimissä toimineet ovat asiakirjoista päätellen hyvin tienneet, mikä lahjoitusten tarkoitus on ja miten se vaikuttaa AYY:n asemaan. Näissä olosuhteissa on kantajan mielestä selvästi kunnianvastaista ja arvotonta vedota lahjoituspäätöksiin.

Lahjoituspäätökset ovat olleet myös hyvän tavan vastaisia. Hyvän tavan vastaisuus voi aktualisoitua hyvin erilaisissa tilanteissa. Tyypillisesti on kyse tilan-

teesta, jossa tiettyä menettelyä ei ole nimenomaisesti kielletty, mutta toimintaa kuitenkin pidetään torjuttavana käyttäytymisenä. KY tiedosti suunnitelmiansa moraaliset ja lailliset haasteet sekä sen, että koko jäsenistö ei seisoisi suunnitelmien takana. KY valmisteli sen vuoksi varallisuudensiirrot salaa jäsenistöltä, jotta kukaan ei voisi valittaa päätöksistä, joita oltiin tekemässä. KY:n tietoista uuden yliopistolain hengen ja tarkoituksen vastaista toimintaa on pidettävä hyvän tavan vastaisena.

KY:n toimintaa tulee myös arvioida oikeuden väärinkäytön kiellon näkökulmasta. Tyypillinen tilanne, jossa oikeutta käytetään väärin, on tilanne, jossa näennäisesti sallitulla toimella pyritään hälyttävään päämäärään. Shikaanikielto puolestaan eroaa oikeuden väärinkäytön kiellosta siten, että shikaaninomaisesta käyttäytymisestä on kyse tilanteissa, joissa muodollisesti pätevän oikeuden käyttämisen yksinomainen tai ainakin pääasiallinen tarkoitus on toisen vahingoittaminen. KY:n lahjoituspäätösten ainoana päämääränä on ollut varallisuuden siirtäminen AYY:n ulottumattomiin. KY on lisäksi toteuttanut lahjoituksia tietoisena siitä, että tästä koituisi suurta vahinkoa AYY:lle. Lahjoituspäätöksiä on siten pidettävä pätemättömänä niin oikeuden väärinkäyttönä kuin myös shikaanikiellon vastaisena.

KY päätti myös käyttää Seniorikiltaa bulvaanina säätiön perustamisessa, jotta mahdollisia valituksia säätiön perustamisesta ei voisi syntyä. Bulvaanin käyttö on aina kiellettyä, mikäli sillä pyritään lain tai hyvien tapojen kiertämiseen.

KY:n varojen jakaminen siinä laajuudessa, mitä edellä tässä hakemuksessa on tarkasteltu, on julkisen tehtävän hoitamista ja näin ollen lahjoituspäätöksiin soveltuu hallintolain säännöksiä esteellisyydestä. KY:n edustajiston jäsenet ovat siten olleet esteellisiä tekemään lahjoituspäätöksiä siltä osin kuin nämä samat jäsenet ovat olleet myös KY-säätiön edustajiston ja hallituksen jäseniä. Sama johtopäätös seuraa myös KY:n edustajiston työjärjestyksen soveltamisesta.

KY ei myöskään ole täyttänyt lahjanlupauksia asianmukaisesti, kun hallinnollisia päätöksiä on pantu täytäntöön ennen kuin ne ovat olleet lainvoimaisia, escrow-järjestelyä käyttäen ja ilman hallituksen päätöstä.

KY-säätiö on ollut tietoinen kaikista niistä seikoista, jotka rasittavat kyseessä olevia lahjoituksia. Lahjoitusten vastaanottajat eivät siten nauti vilpittömän mielen suojaa.

Lahjoitukset on näillä perusteilla julistettava pätemättömiksi ja siirretyt varat velvoitettava palautettavaksi.

5

Säätiön velvollisuus palauttaa saamansa lahjat

Vastaajasäätiön tulee palauttaa saamansa lahjat kokonaan ja samanarvoisina. Siltä osin kuin vastaaja ei kykene palauttamaan riidanalaisilla lahjoilla saamaansa omaisuutta, sen tulee antaa palautuksena AYY:lle tällaisen omaisuuden sijaan tullut omaisuus.

Vastaajasäätiöllä on niin ikään velvollisuus antaa kantajalle lahjotetun omaisuuden tuotto. Ellei sitä voida mitata muulla keinoin, on palautettavalle lahjotetulle omaisuudelle laskettava tuottokorko.

Tuoton ohella vastaaja on velvollinen maksamaan viivästyskorkoa palautettavalle omaisuudelle ja sen tuotolle korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan. Viivästyskorkoa aletaan laskea päivästä, joka seuraa 30 päivän kuluttua haasteen tiedoksiannosta.

Palautettava omaisuus on luetteloitu lahjakirjoissa ja niistä lahjan kohde on siteerattu tämän haastehakemuksen vaatimusosaan.

6 Kantajan oikeudenkäyntikuluvaatimus

Vastaaja on velvollinen korvaamaan oikeudenkäymiskaaren 21 luvun perusteella voittaneen osapuolen oikeudenkäyntikulut.

Tämän lisäksi vastaaja on lahjakirjoissa olevan nimenomaisen ehdon perusteella velvollinen korvaamaan AYY:lle tässä asiassa syntyvät oikeudenkäyntikulut, jotka kattavat niin AYY:n asianajokulut, sen oman ajankäytön aiheuttamat kulut, todistelukulut ja muuta tarpeelliset ja kohtuulliset kulut.

Lahjakirjoissa (K1) oleva ehto kuuluu näin:

”Lahjoitettavasta omaisuudesta katetaan kaikki mahdolliset KY:lle ja / tai sen puolesta toimineille henkilöille tästä lahjoituksesta, lahjoitukseen liittyvästä päätöksenteosta ja / tai lahjoitusten täytäntöönpanosta johtuvista oikeudenkäynneistä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut (mukaan lukien KY:lle ja / tai sen puolesta toimineille henkilöille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut sekä näiden vastattavaksi mahdollisesti tuomittavat vastapuolen oikeudenkäyntikulut) siltä osin kuin kuluja ei ole korvattu lopullisesti vakuutuksesta.”

Tästä nimenomaisesta ehdosta johtuen vastaaja on velvollinen korvaamaan kyseiset kulut siinäkin tapauksessa, että kanne osittain tai kokonaan hylättäisiin kantajan kulut ja vastaajan tulee kantaa omat oikeudenkäyntikulunsa.

7 Lopuksi

AYY:n käsityksen mukaan lahjoituspäätöksiä rasittaa useampi pätemättömyysperuste. Kaikki käsillä olevat pätemättömyysperusteet liittyvät läheisesti toisiinsa ja täydentävät toisiaan. Lahjoitukset ovat ensinnäkin olleet kunnianvastaavia ja arvottomia sekä hyvän tavan vastaisia. KY on lisäksi käyttänyt oikeutta väärin lahjoituksia tehdessään sekä shikaaninomaisesti pyrkinyt vahingoittamaan AYY:tä. Myös KY-säätiön perustamiseen liittyy moitittavuutta. KY-säätiö on ollut tietoinen kaikista lahjoituksista rasittavista seikoista.

Edellä olevaan viitaten AYY katsoo, että käräjäoikeuden tulee julistaa KY:n lahjoituspäätökset pätemättömiksi sekä velvoittaa KY-säätiö palauttamaan kantajalle KY:ltä saamansa omaisuuden tai sen sijaan tulleen omaisuuden.

8 Todistelu

Kantaja tulee ilmoittamaan saatuaan vastaajan vastauksen ja viimeistään jutun suullisessa valmistelussa todistajina kuultavien henkilöiden nimet ja todistusteemat, joista heitä kuullaan. Vastaavasti kantaja varaa oikeuden täydentää kirjallista todisteluaan saatuaan vastaajan vastauksen ja viimeistään jutun suullisessa valmistelussa.

Jo tässä vaiheessa kantaja ilmoittaa kirjallisiksi todisteiksi ja niiden todistusteemoiksi seuraavat todisteet:

8.1 Kirjalliset todisteet ja todistusteemat

- 1) 17.11.2008 päivätyt lahjakirjat koskien Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Asunto Oy:n osakkeita (a), Kiinteistö Oy Arkadiankatu 28:n osakkeita (b), erinäisiä rahasto-osuuksia (c), neljän lainasopimuksen mukaisia saatavia (d) sekä irtainta omaisuutta (e).

Todistusteema:

KY on lahjoittanut omaisuuttaan KY-säätiölle poikkeuksellisin ehdoin. Lahjoitukset ovat olleet arvoltaan huomattavia. Vastaaja vastaa oikeudenkäyntikuluista.

- 2) Grant Thorntonin erityistarkastusraportti AYY:n hallitukselle 18.6.2010

Todistusteema:

Lahjoitukset ovat olleet arvoltaan huomattavia. Päätöksentekijät ovat olleet esteellisiä tekemään lahjoituspäätökset.

- 3) Hallitusneuvos Eerikki Nurmen lausunto 13.10.2008

Todistusteema:

Omaisuuksien lahjoittaminen oli lainsäätäjän tarkoituksen vastaista.

- 4) KY:n hankkimat lausunnot Heikki Halilalta (a), Juha Viertolalta (b), Kaarlo Tuorilta (c) ja Olli Mäenpäältä (d)

Todistusteema:

KY-säätiö tiesi, että lahjoitusten oikeudellinen pätevyys oli lähtökohtaisesti epäselvää ja lahjoitukset olisivat selvästi pätemättömiä niiden saavutuksessa huomattavan osuuden KY:n silloisesta omaisuudesta.

- 5) Salainen esitys 3.10.2007

Todistusteema:

KY oli itse KY-säätiön perustaja ja salasi KY-säätiön perustamismenettelyn jäsenkunnalta.

- 6) KPMG:n lausunto Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnalle 22.8.2008

Todistusteema:

KY-säätiö tiesi, että jäsenmaksut ja jäljellä oleva omaisuus eivät riittäisi kattamaan sen varsinaisen toiminnan kuluja.

- 7) Selvitys KY:n hankkeesta

Todistusteema:

Lahjoituksiin liittyvä menettely oli lain ja hyvän tavan vastainen.

8) KY:n hallituksen skenaariot vuodelta 2007

Todistusteema:

KY ja KY-säätiö pyrkivät kiertämään valmisteilla olleen uuden yliopistolain määräyksiä.

9) KY:n hallituksen projektisuunnitelma 4.2.2008

Todistusteema:

Lahjoituksiin liittyvä menettely oli hyvän tavan vastainen ja menettely haluttiin pitää salassa.

10) KY:n hallituksen esitys projektisuunnitelmasta 6.2.2008

Todistusteema:

Lahjoituksiin liittyvä menettely oli hyvän tavan vastainen ja menettely haluttiin pitää salassa.

11) Projektin check-up muistio maaliskuulta 2008

Todistusteema:

Lahjoitusten tarkoitus oli kiertää uuden yliopistolain säännöksiä.

12) KY:n hallituksen esitys KY:n edustajistolle 14.2.2008

Todistusteema:

KY salasi 100.000 euron maksun todellisen luonteen.

13) Asianajotoimisto Borenius & Kempainen Oy:n muistio 5.3.2008

Todistusteema:

KY ja KY-säätiö tiesivät, että lahjoitukset olivat yksityisoikeudellisesti arvioiden pätemättömiä.

14) KY:n edustajiston kokouksen pöytäkirja 21.2.2008

Todistusteema:

KY:n edustajisto ei tehnyt päätöstä KY-säätiön perustamisesta.

15) Kasper Stenbäckin laatima KYH Tulevaisuuskoulutus Power-point-sarja

Todistusteema:

Valmistellut lahjoitukset olivat lain ja hyvän tavan vastaisia.

16) Katariina Kycklingin laatima KY:n Seniorikillan 20-v-juhlavuoden tuki Power point-sarja (Liite E) 21.2.2008

Todistusteema:

Lahjoituspäätös tehtiin salassa KY:n jäsenkunnalta.

17) KY:n tilinpäätökset vuosilta 2007-2009

Todistusteema:

Lahjoitetun omaisuuden osuus KY:n kaikista nettovaroista oli merkittävä.

18) Helsingin seudun kauppakamarin escrow-säilytyssopimus 21.12.2009

Todistusteema:

Lahjaa ei ole pantu asianmukaisesti täytäntöön.

8.2

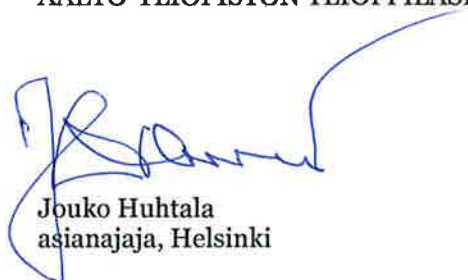
Muut liitteet

- (A) OTL Juha Viertolan asiantuntijalausunto 14.9.2010
- (B) OTT Heikki Toiviaisen asiantuntijalausunto 14.10.2010
- (C) Korkeimman hallinto-oikeuden 31.12.2009 antama päätös; taltionumero 3736; diaarinumero 3171/09

Helsingissä 11. päivänä tammikuuta 2012

AALTO-YLIOPISTON YLIOPPILASKUNTA

Laati

Jouko Huhtala
asianajaja, Helsinki